

**LIETUVOS EDUKOLOGIJOS UNIVERSITETO
FILOLOGIJOS FAKULTETAS (*LIETUVA*)**

**VROCLAVO UNIVERSITETO (*LENKIJA*)
FILOLOGIJOS FAKULTETAS**

VI tarptautinės mokslinės konferencijos

**Lingvistiniai, didaktiniai ir sociokultūriniai kalbos funkcionavimo
aspektai**

2014 m. balandžio 24–25 d.

PRANEŠIMŲ SANTRAUKOS

ABSTRACTS OF PRESENTATIONS

of the 6th International Scientific Conference

**Linguistic, Didactic and Sociocultural Aspects of
Language Functioning**

24–25 April 2014

Andziulienė Loreta, Verikaitė Daiva
Lietuvos edukologijos universitetas, Lietuva

SKAITMENIZUOTŲ ANGLŲ KALBOS MOKYMOSI PRIEMONIŲ NAUDOJIMAS SUAUGUSIŲJŲ SAVARANKIŠKAM MOKYMUISI

Siekiant didinti suaugusiųjų dalyvavimą savišvietoje, svarbu užtikrinti mokymosi prieinamumą visuomenės grupėms, turinčioms mažiau mokymosi galimybių. Atsižvelgdamas į visuomenės poreikius, Ugdymo plėtotės centras vykdo projektą “Suaugusiųjų švietimo programų ir objektų analizės, surinkimo, skaitmeninimo, patalpinimo ir mokymo programų sudarymo, duomenų apie paslaugų tiekėjų tinklą surinkimo ir talpinimo paslaugos”, kurio tikslas – sudaryti galimybę suaugusiems šalies gyventojams elektroniniu būdu gauti neformalaus suaugusiųjų švietimo paslaugas. Kuriama interaktyvi elektroninio mokymosi paslauga užsienio kalbos (anglų kalbos), valstybinės kalbos (lietuvių kalbos), kompiuterinio ir skaitmeninio raštingumo, verslumo, teisinio, pilietinio ir politinio raštingumo, tarpasmeninės ir tarpkultūrinės komunikacijos, sveikatingumo, meninės saviraiškos srityse.

Šio pranešimo tikslas – pristatyti skaitmenizuotą anglų kalbos mokymosi programą, kuri parengta siekiant užtikrinti praktinių įgūdžių ugdymąsi B1-B2 lygiais (pagal Bendruosius Europos kalbų metmenis). Programa yra orientuota į savarankišką praktinių užduočių atlikimą, refleksiją, veiklos analizę ir vertinimo procesus. Ji skatina efektyviai išnaudoti mokymosi situaciją, konstruktyviai savarankiškai dirbti, naudotis naujausiomis informacinėmis technologijomis ir ugdytis mokymosi visą gyvenimą poreikį. Programos vartotojai ugdysis bendrąsias ir specialiąsias kompetencijas, tobulins anglų kalbos įgūdžius tam, kad galėtų sėkmingai konkuruoti darbo rinkoje ir integruotis tarptautinėje erdvėje.

Arcimavičienė Liudmila
Vilnius University, Lithuania

EU UNIVERSITIES’ MISSION STATEMENTS: WHAT IS IMPLIED BY THE COMMERCE METAPHOR

In the last ten years, a highly productive space of metaphor analysis has been established in the discourse studies of media, politics, business and education. In the theoretical framework of Conceptual Metaphor Theory and CDA, the established metaphorical patterns are especially valued for their implied ideological value as realized both conceptually and linguistically. By using the analytical framework of CMA and procedurally employing Pragglejaz Group’s MIP, this study aims at analysing the implied value of the established metaphors in the mission statements of ten top European Universities. In this article, I propose that Universities’ mission statements are based on the positive evaluation of the COMMERCE metaphor, which does not correlate with the ideological framework of sustainability education but is rather oriented towards consumerism both in education and society.

Asijavičiūtė Vilma, Ušinskienė Olga
Mykolas Romeris University, Lithuania

STUDENT MOTIVATION AS DECISIVE FACTOR IN PROCESS OF ESP LEARNING

This paper aims at analysing students' motivation, both intrinsic and extrinsic, its impact on learning/teaching process and the activities engaging full-time students into ESP classes. A quantitative research has been conducted to reveal how much our students are into the process of learning a foreign language and on its basis to develop strategies contributing to the improvement of their motivation and so the quality of the learning/teaching process. The article comprises a theoretical analysis carried out with the aim to determine a variety of methods which best facilitate to create appropriate and favourable atmosphere and conditions for effective learning and teaching and to encourage students to achieve high results combining what is necessary, useful and required according to the syllabi with pleasure. The results of the research show that the degree to which some students are motivated to study is based on their expectations of how well studying will pay off in terms of a good grade, extra points, a day off from homework, a Bachelor's degree diploma, better career opportunities, or some other tangible reward (extrinsic motivation). However, a certain amount of students participate in an activity for their own enjoyment (intrinsic motivation), which is more beneficial, as they are proved to work harder and produce work of higher quality if their motivation is more intrinsic rather than extrinsic. Therefore, teachers constantly need to look for the activities that would cheat their students in coming to ESP classes and the learning process is much more productive and effective if students participate in it for their own enjoyment and pleasure rather than for any tangible reward.

Babušytė Diana
Bildungswissenschaftliche Universität Litauens, Litauen

KONVERGENZ- UND DIVERGENZPHÄNOMENE IN DEN WORTBESTÄNDEN DER EUROPÄISMEN

Im Mittelpunkt des vorliegenden Beitrages steht das für europäische Sprachen typische gemeinsame Lehnerbe, das man Gemein-Europäisch nennen kann. Das gemeineuropäische Spracherbe zeichnet sich in gleichen/ähnlichen Wortschätzen der europäischen Sprachen aus. Es handelt sich dabei um die sog. lexikalischen Europäismen. Zugrunde liegt die Annahme, dass eine enorme Vernetzung aller Sprachen Europas mit Europäismen auf der Wortschatzebene existiert. Es entsteht das Bild eines europäischen Wortschatzes innerhalb der Lexika dieser Sprachen, eine Art Eurodeutsch, Eurolitauisch Eurorussisch usw.

Da lexikalische Europäismen zum Bereich der Eurolinguistik gehören, werden hier die wichtigsten eurolinguistischen Forschungsrichtungen präsentiert, um einen Überblick und eine klare Vortsetzung bekommen zu können, welchen Platz Europäismen in der Eurolinguistik annehmen. Die Grundannahme ist dabei, dass Europa einen Sprachbund bildet und lexikalische Europäismen mit solchen Forschungsrichtungen wie Sprachbund Europa (SAE-Merkmale von Haspelmath), EUROLEX (Eurolatein, Europäismen), EUROSPEAK, EUROCOM und EUROPHRAS (Europhraseologie) eng verbunden sind.

Die größte Aufmerksamkeit wird der Frage geschenkt, wo man Gleiches und Ungleiches in den Wortbeständen der Europäismen findet? Hier werden an Hand einiger Beispiele sowohl „freundliche“ als auch „unfreundliche“ Europäismen bzw. „falsche Freunde“ präsentiert und gezeigt, dass sie als eine enorme Verständigungshilfe sind oder auch zu Missverständnissen führen können.

Balaga Monika

Warsaw University, Poland

ENGLISH AND POLISH IDIOMATIC EXPRESSIONS. UNGRAMMATICALITY AND COMPOSITIONALITY IN FOCUS

The aim of this study is to analyze idiomaticity phenomena involving the concepts of ‘conflict’ and ‘control’ in English and Polish from the standpoint of Cognitive Grammar as developed by Ronald Langacker. It is claimed, in line with the major cognitive assumptions, that idiomatic expressions do not constitute any linguistic anomaly; on the contrary, they are part and parcel of natural language structure. In order to integrate idiomaticity into a more general linguistic theory, a prototypical model, which recognizes the relevance of such parameters as analyzability, compositionality and conventionalization has been proposed. The parameter of compositionality pertains to the compositional, vertical relations which hold between component structures in a given construction. Analyzability, in turn, operates at the horizontal level, mainly concerning semantic motivation. The difference between analyzability and compositionality is best noticeable in those expressions which are to a large extent motivated, and yet do not follow a regular constructional pattern. In the preponderance of idiomatic expressions such a duality is not a very frequent phenomenon. There exist certain structures of this sort, however, both in English and Polish – and they will be specifically focused on in the present study.

Banytė Inga

Mykolas Romeris University, Lithuania

TOWARDS SUCCESSFUL INTEGRATION OF ERASMUS STUDENTS INTO LITHUANIAN CULTURE

Due to the Bologna process and the globalization of the education market, teaching networks at the international level are gaining in importance. Thus, study abroad has become a very popular phenomenon in the twenty – first century world. For the students of the Erasmus exchange programme, study abroad is seen as the key to developing professional skills and knowledge of both foreign languages and foreign cultures. However, studying in a foreign country also means living in a different culture with different lifestyle, language, values, customs and traditions. In this paper, I will examine the perceived benefits of the Erasmus programme and possible challenges and difficulties that Erasmus students may face during their stay in Lithuania. Furthermore, I will try to reveal the essence of culture in relationship with a language and will make an effort to prove that a language and culture are inseparable. I will focus on the role of language in integration into the host culture and emphasize the importance of raising cultural awareness through introduction of cultural elements into the Lithuanian language classroom. In addition, I will suggest some methods how to gain knowledge of both the language and culture by emphasizing the development

of the communicative or cultural competence rather than the grammatical knowledge of the Lithuanian language in and outside the classroom. I will also provide some other useful ways how to facilitate Erasmus students' social, academic and practical integration into Lithuanian culture during their short – term studies at Mykolas Romeris University.

Baranow Andrzej

Litewski Uniwersytet Edukologiczny, Litwa

DZIENNIKI J. IWASZKIEWICZA A POSZCZEGÓLNE ASPEKTY KOMPARATYSTYKI NOWOCZESNEJ

Dzienniki Jarosława Iwaszkiewicza jako dzieło monumentalne i unikalne w historii diarystyki polskiej. Poetyka codzienności i jej wymiar estetyczny. Nawiązywanie do własnej twórczości i literatury powszechnej (Dante, H. Balzak, H. Ch. Andersen, Ch. Baudelaire, L. Tolstoj, F. Dostojewski, A. Czechow, G. Flaubert, H. Heine, K. Hamsun, T. Mann, A. Gide, J. P. Sartre i in. Pamięć autobiograficzna a arcydzieła literatury światowej. Relacje egzystencjalne (wymiar proustowski i in.). Dialogowość. Dyskursywność. Topika *Dzienników* w świetle komparatystyki kulturowej. Wielokulturowość i interkulturowość. Geografia kulturowa. Mapa Iwaszkiewicza: Wschód – Zachód, Północ – Południe. Skandynawia, Sycylia, Sztokholm, Rzym, Paryż, Petersburg, Moskwa. Iwaszkiewiczowskie dyskursy lokalne i ich aplikacje do dyskursu powszechnego. Konfrontacje i anihilacje. Dyskurs jako gra społeczna i jednostkowa. Dyskurs tożsamościowy. Dyskurs oficjalny i utajony. Język milczenia. Wokół stereotypów jako rodzaju dyskursu. Opozycja: metropolia – prowincja. Zainteresowania egzocentryczne. Aspekty translatoryczne. Spojrzenie interdyscyplinarne: muzyka (Cziurlionis, Czajkowski, Debussy, Schumann i in.), malarstwo (Van Dyck, monet i in.), architektura (Oslo, Wenecja i in.). *Dzienniki* – punkt wyjściowy nowoczesnych i ponowoczesnych interpretacji komparatystycznych twórczości Iwaszkiewicza.

Beisembayeva Gulshat

Gumilyov Eurasian National University, Kazakhstan

TECHNICAL TERMINOLOGY OF MODERN GERMANIC LANGUAGES

This article discusses the problems of standardization of technical terminology, their ordering in specialized dictionaries that will remove existing difficulties in the translation of scientific-technical texts in the practice of teaching subjects related to communications technology, transfer to the installation of equipment, adaptation of technical documentation for the various fields of science and art. The relevance of the article in the unification of terms increases due to the forthcoming World Exhibition «EXPO – 2017», since it will showcase the latest achievements in the field of science and technology of global significance. The purpose of the paper is to standardize the technical terms of leading languages (German, French, English), issued in the form of a glossary of terms and acronyms, with an explanation of their meanings, that has great relevance to specialists in various fields of science and technology, translators, linguists, scientists who face daily translation problems with highly technical terms.

Nowadays normalization, creation of terminological dictionaries which could satisfy completely the needs of experts working in various areas of science or technology are very important. The development of ways of term formation and terminology contributes to the active participation of experts in solving actual issues of modern science and technology, thereby increasing their informational awareness.

Clarification, definition, revision of the meanings of terms and analysis of their thematic dictionaries cognitive meanings are among the most acute problems determining the progress of scientific studies. Actually, transnational practice shows that without a special terminological dictionary correct translation of scientific and technical literature and documentation is impossible. Modern texts abound in new scientific and technical terms. Practically, every author of scientific and technical publication uses new terms or well-known terms in new specified special thematic dictionaries meaning. That is why research in terminological lexicography with practical important for scientific and technical translation.

Berūkštienė Donata

Vytautas Magnus University, Lithuania

ON THE TRANSLATION OF TABOO WORDS IN MARIAN KEYES'S CHICK LIT NOVEL ANYBODY OUT THERE FROM ENGLISH INTO LITHUANIAN

Slanguage is a non-standard variation of language which constitutes a great part of informal register. One of the categories of slang is taboo words. Taboo words are marked by emotionality, vulgarity and offensiveness. By using various swear words and insults, speakers express their strong emotions such as frustration, anger, annoyance and display negative attitudes towards a particular person or situation. Taboo words are used not only in every day language but also in literary texts. However, as attitudes and belief systems differ cross-culturally, the semantic range and topical nature of taboo words vary in different cultures. Thus, when dealing with literary texts replete with taboo words, translators need to think not only about linguistic equivalence but also about the expectations of the target language reader. Even though there are certain translation strategies (e.g. literal translation, softening, stylistic compensation, synonymy, omission) employed in the translation of the language abundant in so-called forbidden words, the translation of taboo words remains a challenging task. Since language functions as a fundamental device for characterization, changes made by the translator in the target text may have a damaging effect since it may limit the target reader's ability to reconstruct and perceive the true nature of a character and his/her perception of life. The focus of this paper is techniques and linguistic choices employed in rendering taboo words in the Lithuanian translation of Marian Keyes's chick lit novel "Anybody Out There" made by Regina Šeškuvienė (2007) as well as their effect on characterization. The discussion is centered on the way characters are constructed through the language that they use in the source text and the target text.

Bormanis Eriks

Latvian Academy of Culture, Latvia

FIGURATIVE ASPECTS OF MULTIMODAL MEANING

The current article discusses the interaction of verbal and visual content in the construal of figurative meaning at discourse level. Conceptual mapping in cases of metaphor and metonymy as well as any kind of semantic interaction manifest in figurative language are not limited to the monomodal verbal environment; these processes also take place across different modes of expression/ perception. In fact, figurative meaning may be to a certain extent characterised as motivated by human visual experience. The functioning of metaphor, metonymy and punning in a verbo-visual environment illustrates the close conceptual link between multimodality and figuration which is manifest in the construal of multimodal meaning. This type of meaning is as figurative in its nature as human thought and as pervasive in modern discourse as the conceptual metaphor UNDERSTANDING IS SEEING in language. Analysis of multimodal meaning should not be limited to its breaking down into (verbal and visual) constituents, for their interaction also plays an important role in discourse. The production and successful interpretation of multimodal content presuppose a naturally holistic approach. Modern discourse is rich in multimodal content, which may be treated as a current global attempt to extend the language paradigm beyond its verbal boundaries, with the term “multimodal discourse” being relatively new. On the other hand, monomodal text has always been a fairly artificial kind of communication; the actual communication has always been predominantly multimodal.

Buckmaster Robert

University of Latvia, Latvia

E-LEARNING: DIFFERENCES, DIMENSIONS AND OPTIONS

E-learning has grown enormously to encompass a wide range of technologies and delivery systems and combinatory options. From modern DVD-ROMs to fully featured virtual learning environments [VLEs], to wikis, mobile and tablet apps and Web 2.0 tools, the range of learning object and learning process systems is broad and growing. E-learning can take place on a computer or digital whiteboard in a classroom, or in a computer lab, or from home, or in a café, or on a beach using a mobile phone or a tablet computer like the one I am writing this abstract on. With the advancement of the technology though there has not come a parallel development in the pedagogical literature. Teachers seeking to exploit the opportunities available do not have many specifics to guide them. The literature does not seem to go into any detail into pedagogical sequences of tasks for example. Much e-learning material, in the absence of such guidance is based on a replication of the learning task sequences in face-to-face material, such as course books and lesson plans. Learning on-line, either completely on-line or in combination with face-to-face learning, however, is a fundamentally different learning experience from learning face-to-face and as such needs a separate and principled language learning pedagogy. Language learning on-line needs to consider playing to the strengths of e-learning rather than just replicating the processes and content of face-to-face classrooms. Options in e-learning should be varied enough to offer complementary options to classroom-based teaching as well as a replacement solution; and this is what we see in the growing number of e-learning solutions being offered around the world. This

short paper will examine how e-learning options fit into the current ecology of learning systems and at some of the issues of difference between classroom-based and e-learning options [including the content and process dimensions] and will look in detail at two options for e-learning: a blended learning solution [a process-led + content option] from Cambridge University Press, and the pedagogical sequences in a Moodle-based on-line language course [content-led + process option] focussed on developing ESP reading skills for the Serbian military.

Buitkienė Janina, Laurinaitytė Rita

Lithuanian University of Educational Sciences, Lithuania, AMES Language School, Lithuania

HEDGING IN POLITICAL DISCOURSE

The choice of the research object, i.e. hedges in political discourse, has been influenced by the factor that this phenomenon has been given due prominence in many different discourses, e.g. academic, economic, psychological etc; however, political discourse has received less attention. Therefore, the aim of this study is to examine the concept of hedging in political speeches, i.e. presidential speeches by Barack Obama and George W. Bush, delivered both before and after the election. To achieve this aim, hedges found in political speeches under investigation were described, systematized and categorized on the basis of the type of speech (pre-election or post-election). In addition, the analysis was carried out to study the usage of hedges in political speeches delivered by different politicians. Finally, the frequency of occurrence of hedges in political speeches was determined, and pragmatic functions of hedges were described. The research was carried out employing descriptive-inductive and quantitative methods on the basis of the taxonomy of seven linguistic devices functioning as hedges: modal verbs, modal lexical verbs, modal adjectives, nouns and adverbs, approximators, conditionals, special passive constructions, and introductory phrases. Based on the corpus of twelve political speeches, delivered by Obama and Bush, the analysis showed that hedges as mitigating devices are employed because the tentative nature of political discourse does not allow politicians to state their opinions conclusively. They also show close connection to the phenomenon of politeness as politicians aim to save their own faces, i.e. take care of their public image, delivering either pre-election or post-election speeches. The data indicated that pre-election speeches contained more hedging devices than post-election ones because politicians are aware that being too assertive, categorical or definite may not help to win the election. Hedging as functional category helps politicians to take a cautious approach to introduce their attitudes; therefore, extensive use of hedges in pre-election speeches helps to reduce or avoid the riskiness, i.e. politicians use hedges to protect themselves against the rejection of their ideas or attitudes; also, hedges mitigate what might seem too forceful.

Burov Aleksej

Universität Vilnius, Litauen

ZUR SEMANTIK DER DURATIVEN UND DER ITERATIVEN TEMPORALADVERBIEN UNTER BESONDERER BERÜCKSICHTIGUNG DES ZEITPHILOSOPHISCHEN KONZEPTS VON JOHN MCTAGGART

Das temporale Ereignis als Bestandteil der menschlichen Erfahrung befindet sich seit der Antike im Kernbereich der philosophischen Auseinandersetzung mit der Wirklichkeit. Besonders fruchtbar war in dieser Hinsicht die zweite Hälfte des 19. und die erste Hälfte des 20. Jahrhunderts: Edmund Husserl (1859-1938), William James (1842-1910), Bertrand Russell (1872-1970), Martin Heidegger (1889-1976) und viele andere trugen dazu bei, dass die zeitphilosophischen Fragestellungen systematisiert und neu problematisiert wurden.

Im Beitrag setzt man sich mit dem vom englischen Philosophen John McTaggart Ellis McTaggart (1866-1925) formulierten Zeit-Konzept, in dem die temporale Wirklichkeit als die aus zwei Reihen – A- und B-Reihe – bestehende Wirklichkeit gedeutet wird, auseinander. Laut McTaggart umfasst die A-Reihe temporale Sachverhalte, die sich auf der Zeitachse als vergangen, gegenwärtig und zukünftig definieren lassen, wobei in der B-Reihe das temporale Ereignis als Spannungsfeld früher/später verstanden wird.

Die oben erwähnte Aufteilung der temporalen Wirklichkeit findet ihren Ausdruck in der Sprache, weil jede Erfahrung der Wirklichkeit erst in der Sprache möglich ist, somit auch die der Zeit.

In dem vorgenommenen Beitrag wird das Temporaladverb als lexikalisches Mittel zum Ausdruck der temporalen Wirklichkeit untersucht. Die Analyse der semantischen Vielfalt der Temporaladverbien lässt behaupten, dass nicht jeder temporale Sachverhalt auf der Zeitachse lokalisiert und damit der A- bzw. B-Reihe zugeordnet werden kann. In der Semantik der iterativen sowie der durativen Temporaladverbien wird die Erfahrung mit der Zeit kodifiziert, die außerhalb des von McTaggart vorgeschlagenen Konzepts liegt.

Im Beitrag wird kein Versuch unternommen, Antworten auf erkenntnistheoretische Fragen zu liefern. Man verfolgt das Ziel, den vom McTaggart formulierten Ansatz interdisziplinär zu behandeln und durch germanistische Einblicke zu erweitern.

Cibulskienė Jurga

Lietuvos edukologijos universitetas, Lietuva

EKONOMINĖS KRIZĖS KONCEPTUALIZAVIMAS PER KLIŪTIES METAFORĄ

Metafora, būdama sudėtinė įvairių komunikacijos formų dalimi, yra itin dažna politinėje komunikacijoje. Kaip teigia Paivio ir Walsh (1993: 150), „metafora yra saulės užtemimas. Jis paslepia nagrinėjamą objektą ir tuo pačiu metu atskleidžia pačius iškiliausius ir įdomiausius to objekto bruožus, kai žiūrima per tam tinkamą teleskopą“. Ši metametafora paaiškina kognityvinės lingvistikos mokslininkų (Chilton 2004, Mussolf 2004, Charteris-Black 2005/2011, 2013, Goatly 2007, Semino 2008, Hart 2010, Neagu 2013 ir t.t.) vis didėjantį susidomėjimą, kaip komunikuojamos (koduojamos ir dekoduojamos) politinės idėjos, taikant *konceptualiosios metaforos teoriją* (KMT). Kognityvinės lingvistikos mokslininkai teigia, kad politinė kalba, būdama politinio diskurso dalimi, yra itin metaforiška, o politinėje komunikacijoje metafora padeda perteikti mintis, idėjas, supaprastina politinius įvykius ir daro juos suprantamus žmonėms, pažadina suvokėjo sąmonėje glūdinčias simbolines reprezentacijas, sukelia emocijas ar susieja logines ir emocines (racionalias ir iracionalias) įtikinėjimo formas.

Šis skirtingų kultūrų politinės komunikacijos metaforų tyrimas yra atliktas taikant kritinę metaforos analizę (KMA), pasiūlytą Charteris-Blacko (2005/2011). Tyrime persikerta dviejų rūšių diskursai – ekonominis ir politinis – bandoma pažvelgti, kaip politikai konceptualizuoja ekonominę krizę per konceptualųjį kliūties elementą, esantį konceptualiosios kelionės metaforos

scenarijaus dalimi. Be to, šis tyrimas yra kontrastyvinis tarpkultūrinis, kadangi tiriami Lietuvos ir Didžiosios Britanijos konservatorių partijų metaforiniai ypatumai. Bandant suprasti, kaip dviejų šalių politikai suvokia ir komunikuoja ekonominę krizę, buvo taikoma trijų žingsnių procedūra *Identifikacija → Interpretacija → Aiškinimas* (Charteris-Black 2005): pirma, tekste identifikuojami metaforiniai pasakymai; antra, metaforiniai pasakymai yra interpretuojami siejant juos su konceptualiomis metaforomis; trečia, bandoma paaiškinti retorines metaforinių pasakymų ypatybes. Ypač tyrime pabrėžiama pastaroji analizės dalis, kuri siejama su ideologine kalbos vartojimo motyvacija. Čia metafora yra suvokiama kaip persvazinis ir retorinis argumentacijos įrankis. Kitaip sakant, bandoma nustatyti, kaip analizuotų Lietuvos ir Didžiosios Britanijos politinių diskursų dalyviai legitimizuoja savo politinius siekius per konceptualųjį kliūties elementą (kelionės metafora), bandydami įveikti ekonominę krizę.

Česnauskaitė Evelina

Université des sciences de l'éducation de Lituanie, Lituanie

APERÇU TYPOLOGIQUE DE LA NEGATION EN FRANÇAIS ET EN LITUANIEN

La négation comme une notion vient du latin «negatio, negare». Du point de vue linguistique, la négation c'est un mot ou un groupe de mots qui sert à nier (Larousse, 2011, 541). En général, une vaste extension de la négation dans les langues des structures diverses provient de son existence dans la réalité et dans la pensée d'une personne.

Il existe beaucoup de linguistes, qui s'intéressent à la négation depuis des années. *C. Muller (1991, 470) affirme que « la négation est une catégorie énonciative, contrairement à l'énoncé affirmatif qui est centré sur le référent ».* Otto Jespersen (1992) étudie l'évolution de l'expression de la négation en latin et en français. Selon *H. Nølle (1993, 143), « la négation représente un sujet intarissable, en linguistique comme en logique, en philosophie comme en psychologie et dans bien d'autres disciplines voisines ».* Certains auteurs (Riegel et autres 1999) expriment l'expression de la négation selon deux dimensions : grammaticale et lexicale. *Stuogys (2007) affirme que « la négation logique et linguistique ne coïncide pas et l'interprétation de ce décalage rencontre certaines difficultés ».* C. Touratier (2007) analyse la portée de la négation.

Le fonctionnement de la négation en français pose deux problèmes généraux. D'une part, l'expression de la négation varie en fonction des niveaux de la langue et de la distinction entre l'oral et l'écrit. D'autre part, la place des termes négatifs n'indique pas automatiquement quel segment est affecté par la négation. Ces problèmes tiennent à la portée de la négation. Il faudrait aussi mentionner que c'est la description morphosyntaxique qui est la plus développée en français. Pour montrer qu'il existe la variété des termes négatifs français, nous distinguons deux cas: ceux où la négation est exprimée par un système corrélatif à deux unités (*ne... pas/ plus/ jamais*, etc.) et ceux où la négation est réduite à un seul outil, autonome (*non*) ou non autonome (*ne*). Le fonctionnement de la négation en lituanien se réalise plutôt par un système réduit à un seul outil. Dans ce cas, il s'agit de la négation formée à l'aide de la dérivation préfixale (*ne, nebe*) avec des noms, verbes et adjectifs. Pour conclure, on pourrait dire que l'expression de la négation en français (langue analytique) diffère de celle en lituanien (langue synthétique) à cause de la distinction des langues selon les caractéristiques grammaticales et syntaxiques.

APOZICIJOS SAMPRATA PRANCŪZŲ KALBOJE. BŪDVARĐŽIO FRONTALINĖS APOZICIJOS PERTEIKIMAS Į LIETUVIŲ KALBĄ.

Prancūzų lingvistinėje literatūroje tradiciškai analizuojamos glaudžiosios ir laisvosios apozicijos, kurių apibrėžiančiuoju kriterijumi laikoma koreferencija. Pastaruoju metu vis plačiau kalbama ne apie glaudžiąją apoziciją, o apie daiktavardinį epitetą, o laisvosios apozicijos atveju, išskirami du požiūriai: 1) apozicija yra daiktavardžio atliekama funkcija, 2) apozicija – antrinė predikacija. Prancūzų kalboje apoziciją suvokiant kaip antrinę predikaciją, atskirtą nuo pirmosios skyrybos ženklu ir einančią šalia pagrindinės, tikslinga kalbėti apie būdvardį ar dalyvį apozicijos funkcijoje, kurios antrinė predikacija yra kvalifikuojanti (charakterizuojanti). Galimos trys būdvardžiu reiškiamos apozicijos pozicijos: frontalinė, medianinė ir finalinė. Laikantis minėtos apozicijos sampratos prancūzų kalboje nėra tikslinga ją lyginti su apozicija (priedėliu) lietuvių kalboje, kadangi lietuvių kalboje apozicijos pagrindiniu kriterijumi laikoma koreferencija, todėl tik daiktavardiniai žodžiai gali atlikti šią funkciją. Manome, kad būtų galima apozicijos reiškiamą antrinę predikaciją, žymėtą išskyrimu, lietuvių kalboje prilyginti išskirtiniams pažyminiams ir aplinkybėms, kurie, turėdami savarankišką predikaciją, sudaro tam tikrą foną pagrindinei predikacijai įvykti.

Analizėje pasirenka frontalinės būdvardinės apozicijos perteikimas į lietuvių kalbą, kadangi ši pozicija yra svetima išskirtiniam būdvardžiui lietuvių kalboje. Pastebėti tokie būdvardinės frontalinėje pozicijoje apozicijos perteikimo atvejai į lietuvių kalbą: 1) pažyminiu (tačiau apozicijos funkcija remiasi ekzocentiniu solidarumo ryšiu, o pažyminio endocentrinio subordinacijos ryšiu), 2) išskirtiniu pažyminiu (jis turi antrinės predikacijos užuomazgą), 3) tarinio vardine dalimi (iš antrinės predikacijos ji tampa pagrindine), 4) šalutiniu sakiniu (sakinytis turi savą predikaciją), 5) atskiru sakiniu (antrinė predikacija tampa pagrindine), 6) aplinkybe (galima įžvelgti antrinę predikaciją).

FIRST DESCRIPTION OF THE SPANISH INTERLANGUAGE IN LATVIAN LEARNERS: ACQUISITION OF THE REFLEXIVE PRONOUNS SYSTEM IN THE LINGUISTIC LEVELS A2-B2 AT THE INSTITUTIONAL CONTEXT

The aim of this paper is to present the results of a focalized description about the Spanish interlanguage system of 30 Latvian learners, who studied Spanish language in the linguistic levels A2-B2 at the institutional context during the academic year 2012-2013. The main objectives of the research were to define the idiosyncratic features of the Spanish interlanguage of those learners and to implicate the results with the theoretical approach of Liceras (1996) about the process of foreign language acquisition. The methodology was the analysis of grammatical judgments, a reading comprehension exercise and a written text. The dependent variables were the number of right structures, the number of omissions of reflexive pronouns, the number of errors and the number of doubts in the grammatical judgments. The independent variables were the Latvian

language –as a native language or as a second language at the proficiency level- and the marked aspects of the Spanish language in regards with the reflexive pronouns. The major finding of the research was that the learners had more right answers than errors. However, analyzing the errors the most frequent one was the omission of the reflexive pronouns, especially at the linguistic levels A2 and B1. These findings suggest an influence of the Latvian language, because in this Baltic language the reflexivity aspect is mainly marked by means of verbal endings.

Droessiger Gražina

Bildungswissenschaftliche Universität Litauens, Litauen

EPISTEMISCHE MODALITÄT IM WETTERBERICHT: EIN DEUTSCH-LITAUISCHER SPRACHVERGLEICH

Als epistemische Modalität lässt sich die Einstellung des Sprechers bzw. Schreibers zum in der Proposition dargestellten Sachverhalt bezeichnen. Die Einstellung betrifft den Wahrheitsgehalt der Proposition, so dass es sich bei der epistemischen Modalität im Grunde genommen um verschiedene Wahrscheinlichkeitsgrade einer Aussage handelt. Der Sprachbenutzer kann den Inhalt des Gesagten bzw. Geschriebenen für „höchstwahrscheinlich“, „wohl möglich“, aber auch für „eher unmöglich“ und sogar „kaum denkbar“ halten und dies zum Ausdruck bringen. Die Wahrscheinlichkeitsskala ist breit, sie umfasst die Werte von der absoluten Überzeugung bis zur kompletten Unsicherheit. Vielfältig sind auch die sprachlichen Möglichkeiten, unterschiedliche Wahrscheinlichkeitsgrade auszudrücken. Sowohl im Deutschen als auch im Litauischen gibt es jeweils eine Reihe epistemischer Ausdrucksmittel: Modalverben, Modalwörter, konjunktivische Formen usw.

Das Thema Wetter bietet aufgrund seines prognostischen Charakters im Hinblick auf die epistemische Modalität ein spannendes Untersuchungsmaterial: *Auch im April muss man mit kurzen Kalthufteinbrüchen rechnen; An der Nordsee fällt zum Abend hin eventuell auch etwas Regen.* Im Vortrag werden die Ausdrucksmittel der epistemischen Modalität im deutschen und im litauischen Online-Wetterbericht vorgestellt und miteinander verglichen. Der Vergleich soll Ähnlichkeiten und Unterschiede in der Verwendung bestimmter sprachlicher Mittel der epistemischen Modalität in beiden Sprachen aufdecken.

Farhidnia Arash

Universität Vilnius, Litauen

WIE WICHTIG IST EINE PHRASENSTRUKTURELLE KOMPONENTE IN LERNERGRAMMATIKEN? EINIGE VORSCHLÄGE ZUR DARSTELLUNG PHRASENTOPOLOGISCHER STRUKTUR IN DIDAKTISCHEN GRAMMATIKEN DES DEUTSCHEN ALS FREMDSPRACHE, DEMONSTRIERT ANHAND VON PARTIZIPIALKONSTRUKTIONEN

Die didaktischen Grammatiken des Deutschen als Fremdsprache beschäftigen sich seit alters mit zwei Phänomenfeldern: den Wortarten und dem Satz, wobei sich diese Komponenten, oftmals aus Progressionsgründen, durchdringen. Was jedoch in allen Grammatiken der genannten Kategorie fehlt, ist eine Komponente, die sich speziell mit der Struktur von ‚Satzgliedern‘, d.h.

genauer: Phrasen, auseinanderetzt, mit jenem Bereich also, der das Bindeglied zwischen Einzelwort und Satz bildet. Dabei können Phrasen infolge rekursiver Nominalisierungsprozeduren sehr rasch an Komplexität zunehmen, was sich beispielsweise anhand der traditionell unter „Partizipialattribute“ abgehandelten Konstruktionen belegen lässt. Dennoch entbehren die üblichen Darstellungen in den DaF-Grammatiken sowohl einer systematisch-einführenden Auseinandersetzung mit der Kategorie Phrase als auch einer Komponente, die sich speziell mit dem Problem der Verschleierung von Phrasensignalen beschäftigt, einem Problem, das vielen Deutschlernenden vor allem bei der Rezeption deutscher Sätze erhebliche Schwierigkeiten bereitet.

Der folgende Beitrag will anhand von attributiven Partizipialkonstruktionen zeigen, inwiefern die Integration einer phrasenstrukturellen Komponente in didaktische Grammatiken unter topologischen Gesichtspunkten für ein grundlegendes Verständnis des Aufbaus von Phrasen notwendig ist. Es soll untersucht werden, auf welche Weise eine erweiterte Kenntnis über den linearen Aufbau der Adjektiv- und Nominalphrase und deren rekursive Erweiterung den Deutschlernenden sowohl bei der Rezeption wie auch bei der Produktion komplizierter Konstruktionen im Deutschen behilflich sein kann.

Geben Kinga

Uniwersytet Wileński, Litwa

TRUDNOŚCI MŁODZIEŻY POLSKIEJ NA LITWIE W UCZENIU SIĘ JĘZYKA POLSKIEGO OGÓLNEGO

W pracach analizujących błędy w języku uczniów szkół polskich na Litwie (por. Geben 2013, Geben 2003, Sokołowska 2004) stwierdzono przenikanie form gwarowych do polszczyzny standardowej. Współczesne podręczniki do języka polskiego (np. Bielawska, Geben 2007) zawierają ćwiczenia skierowane na kształcenie świadomości językowej uczniów w rozpoznawaniu form języka regionalno-gwarowego.

Wpływy leksykalne języków będących w kontakcie ujawniają się w wypowiedziach ustnych w sytuacji oficjalnej oraz w pracach pisemnych. W wyniku kontaktu językowego w języku młodzieży często następuje interferencja leksykalna oraz zaciera się granica między utartymi zwrotami polskimi, rosyjskimi i litewskimi. W takiej sytuacji kompetencja językowa jest uzależniona od wiedzy i świadomości językowej użytkownika polszczyzny. Rozpoznanie poprawnych form leksykalnych oraz związków frazeologicznych pozwoli na uniknięcie replik strukturalnych i semantycznych oraz na właściwe posługiwanie się frazeologizmami w każdym z używanych języków. Podczas zajęć z kultury języka polskiego eliminujemy interferencje wynikające z wielojęzyczności i dwulektalności studentów, uważamy jednak, że studium polonistykę na Uniwersytecie Wileńskim powinni w przewidzianym stopniu poznać odrębności językowe gwary.

W referacie analizowane są przykłady z zakresu interferencji językowej, które świadczą o tym, że w wariantach regionalnych polszczyzny zachodzą procesy innowacyjne, ograniczone terytorialnie, wynikające przede wszystkim z kontaktu z językami współfunkcjonującymi na Litwie.

Geyer Klaus

Süddänische Universität, Odense, Dänemark

NATIONALE STEREOTYPE IN DER DEUTSCH-DÄNISCHEN INTERKULTURELLEN KOMMUNIKATION: HERAUSFORDERUNG UND RESSOURCE IM DAF-UNTERRICHT

Auf den ersten Blick scheinen die Stereotype in der deutsch-dänischen interkulturellen Kommunikation durchaus robust zu sein: Pünktlichkeit, Hierarchiedenken und „Ordnung muss sein“ repräsentieren die deutsche Seite und stehen dänischer guter Laune, Informalität und Humor gegenüber. Solche traditionellen Stereotype lassen durchaus auch sich in Lehrmaterialien für Deutsch finden, wie sie an Gymnasien oder Universitäten in Dänemark verwendet werden. Nur selten werden dabei stereotype Vorstellungen reflektiert, meist finden sie sich implizit in unterschiedlichsten Arten von Lesetexten, Abbildungen und Übungen. Dies stützt die These, dass Stereotype zum Teil überhaupt erst im Unterricht etabliert oder zumindest zementiert werden.

Diese Ausgangssituation wirft zwei Fragestellungen auf: (i) Sind die traditionellen Stereotype überhaupt weiterhin gültig, oder sind im Laufe der letzten 15 Jahre neue stereotype Vorstellungen entstanden – vgl. das Sommermärchen 2006 (Fußballweltmeisterschaft in Deutschland) oder die Diskussion um die Wiedereinführung von Grenzkontrollen in Dänemark. (ii) Wie können Stereotype als Ressource im Unterricht Deutsch als Fremdsprache genutzt werden? Und wie kann entsprechendes Lehrmaterial gestaltet werden?

Beide Fragestellungen sind zentral für das INTERREG 4 A-Projekt SMiK “Nationale Stereotypen und Marketingstrategien in der deutsch-dänischen interkulturellen Kommunikation”, das in Kooperation der Süddänischen Universität in Odense und der Universität Kiel durchgeführt wird und in dessen Rahmen die vorgestellten Überlegungen entstanden sind.

Giparaitė Judita

Lithuanian University of Educational Sciences, Lithuania

A CORPUS-BASED STUDY OF DYNAMIC HAVE CONSTRUCTIONS AND THEIR VERBAL EQUIVALENTS

The present research focuses on dynamic have constructions and their verbal counterparts. The study tries to answer the question what influences the speaker to choose a have construction instead of its verbal counterpart and aims at describing similarities and differences between them. The research is corpus-based and investigates lexicogrammatical environment of have constructions and their verbal counterparts.

The features chosen for analysis include collocational relations, colligational patterns as well as register variation. In addition, semantic, morphological and syntactic properties of have constructions and their verbal counterparts are examined.

KORPUSBASIERTE UNTERSUCHUNG ZUM FARBADJEKTIV *GELB* IM DEUTSCH-LITAUISCHEN SPRACHVERGLEICH

Im Vortrag wird eine Untersuchung zum Farbadjektiv „gelb“ und seinem litauischen Äquivalent „geltonas“ präsentiert. Das Ziel der Untersuchung ist es den aktuellen Gebrauch des Farbadjektivs „gelb“ aufzuzeigen und ihn mit dem in den Wörterbucheinträgen dargestellten Gebrauch von „gelb“ zu vergleichen. Außerdem wird überprüft, inwieweit der aktuelle Gebrauch von „gelb“ mit der diesem Adjektiv zugeschriebenen symbolischen Bedeutung zusammenhängt. Die Untersuchung wird anhand des Farbträgerkonzepts durchgeführt (vgl. Kaufmann C., Zur Semantik der Farbadjektive rosa, pink und rot, 2006), dabei werden die Farbträger für „gelb“ im Deutschen und Litauischen bestimmt. Es handelt sich um solche Farbträger: natürliche und künstliche Dinge, Menschen, Pflanzen, Tiere, Naturerscheinungen, Realien, geographische Bezeichnungen u. ä. Darüber hinaus werden Vergleiche vom Typ „gelb wie ...“ behandelt. Das authentische Sprachmaterial wurde folgenden Textkorpora entnommen: dem Kern- und Zeitkorpus des digitalen Wörterbuchs der deutschen Sprache (DWDS) und dem Textkorpus der litauischen Gegenwartssprache (Dabartinės lietuvių kalbos tekstynas). Eine korpusbasierte Untersuchung lässt den aktuellen Sprachgebrauch adäquat beschreiben sowie Gemeinsamkeiten und Unterschiede in der Semantik des Farbadjektivs „gelb“ und seiner litauischen Entsprechung feststellen. Es wird im Rahmen der Untersuchung versucht, prototypische Farbträger für „gelb“ in beiden Sprachen zu bestimmen. Außerdem wird der Frage nachgegangen, ob die Farbbezeichnung „gelb“ Zusatz- oder Nebenbedeutungen entwickelt, und ob diese in beiden Sprachen übereinstimmen oder Unterschiede aufweisen.

IMPLICITINIO IR EKSPLICITINIO NURODYMŲ RAIŠKA SOVIETMEČIO LIETUVOS MIKROPROPAGANDOS TEKSTUOSE KAIP VISUOMENĖS IDEOLOGINĖS INDOKTRINACIJOS PRIEMONĖ

Socialistinės visuomenės kūrimas sovietmečiu K. R. Popperio pasiūlyto socialinės inžinerijos koncepto požiūriu gali būti siejamas su utopinės socialinės inžinerijos, būdingos totalitariniams režimams, instrumentais. Socialinė inžinerija kaip politinė visuomenės tapatybės keitimo programa buvo tiesiogiai susijusi su (i)tikinančių, nurodančių, nukreipiančių, informuojančių, aiškinančių ir kt. komunikacinių pranešimų kūrimu ir sklaida visuomenėje – kaip teigiama literatūroje (pvz., Mažeikis, 2010), socialinės inžinerijos programos paprastai yra neatsiejamos nuo masyvaus įtikinėjimo. Vienu iš tokių komunikacinių socialinės inžinerijos instrumentų socialistinės visuomenės kūrimui sovietmečio Lietuvoje galima laikyti specifines sovietmečio socialines reklamas, priskirtinas sovietinės mikropropagandos tekstams. Šiems tekstams būdinga akivaizdi ideologinės indoktrinacijos funkcija skiria to meto socialinės reklamos tekstą nuo šiuolaikinės tokio teksto sampratos ir atskleidžia ne tik to meto siekiamos sukurti

visuomenės specifinį vaizdinį, tačiau ir skatina analizuoti, kokios įtikinėjimo schemos buvo pasitelkiamos šį vaizdinį perteikti auditorijai.

Pranešime bus analizuojama atrinktų sovietmečio Lietuvos mikropropagandos tekstų kalba bei aiškinamasi, kaip joje buvo fiksuojamas besikeičiančio pasaulio vaizdas, kokia implicitinių ir eksplicitinių nurodymų raiška bei jų tarpusavio santykis kūrė ideologizuotą įtikinėjantį tekstą bei kokie argumentavimo metodai buvo pasitelkiami užtikrinti 1965-1985 m. Lietuvos visuomenės socialistinio gyvenimo būdo palaikymą ar jo siekį.

Gudavičius Aloyzas

Šiaulių universitetas, Lietuva

IŠTAKOS SFEROS RAIŠKA METAFORINIUOSE PASAKYMUOSE

Konceptualiosios metaforos teorijoje metafora suprantama kaip mąstymo strategija – gebėjimas mąstyti apie vienus dalykus (tikslų sferą) kaip apie kitus (ištakos sferą). Pasak Ch. Baldauf pagrindinė konceptualiųjų metaforų funkcija yra suteikti abstrakčioms sritims tam tikrą struktūrą, perkelti į jas kitų sferų požymius, paprastai konkretesnių, geriau suvokiamų ar pažįstamų. Ši funkcija realizuojama metaforos kalbinėje raiškoje – metaforiniuose pasakymuose. Kadangi konceptualioji metafora yra kalbėtojo sąmonės mentalinis darinys, tai norėdamas sužadinti analogišką mentalinį darinį klausytojo sąmonėje, kalbėtojas savo pasakyme (tekste) turi nurodyti ištakos sferą ar jos tam tikrus elementus, požymius, kurie priskiriami tikslo sferai. Metaforiniuose pasakymuose turi būti tam tikri signalai ar tiesioginiai nurodymai klausytojui, kokios asociacijos kilo kalbėtojo sąmonėje kalbant apie šnekos akto objektą.

Perkeliamųjų požymių aktualizavimas metaforiniame pasakyme rodo ne tik tai, kokia ištakos sfera kalbančiajam yra ypač aktuali, bet ir tai, kokie tos sferos požymiai yra esmingesni – pastovūs ar kintantys, statiniai ar dinaminiai ir pan. Vienų, o ne kitų ištakos sferos elementų aktualizavimas atskleidžia tam tikrus sąmonės judesius, tam tikras kalbėtojo preferencijas, kurios gali būti svarbios tautos kultūros ir mentaliteto požiūriu. Konceptualiųjų metaforų raiškos analizės tikslas yra nustatyti, eksplikuoti šiuos sąmonėje vykstančius mentalinius judesius. Žinoma, reikšmingos šiuo atveju yra tik komunikacinės, arba tyčinės (angl. deliberative), metaforos, kurių tikslas – sukurti pasakyme alternatyvią tam tikro referento ar temos perspektyvą (Steen 2008), o ne tik jį įvardinti. Tai pasiekama sukuriant naujus, nestandartinius metaforinius pasakymus arba aktualizuojant, atgaivinant įprastas kolokacijas.

Mūsų turima politikos diskurso metaforinių pasakymų bazė leidžia skirti tokius ištakos sferos aktualizavimo būdus:

- Ištakos ir tikslo sferų sutapatinimas;
- Ištakos sferos požymių (atributinių ir predikatyvinių) priskyrimas tikslo sferai;
- Ištakos sferos situacijos perkėlimas į tikslo sferą;
- Kolokacijų, frazeologizmų, precedentinių tekstų aktualizavimas.

Inčiuraitė Lina

Vilniaus universitetas, Lietuva

HIBRIDINIAI DARINIAI SU NEOKLASIKINIAIS ELEMENTAIS LIETUVIŲ KALBOJE

Dabartinėje morfologinėje ir darybinėje bendrinės lietuvių kalbos sistemoje nėra tiksliai apibrėžta neoklasikinių žodžių vieta. Taip pat nėra aiškių kriterijų, kuriais remiantis būtų galima nustatyti, kada žodžio pradžioje neoklasikinį elementą galima laikyti priešdėliu, prepoziciniu elementu, prefiksoidu, sudurtinio žodžio dėmeniu, o kada – kamieniu. Lietuvių ir kitų kalbų žodžių daryboje vartojami neoklasikiniai elementai nėra laikomi nei savarankiškais žodžiais, nei tikrais afiksais. Neretai jie laikomi sudurtinių žodžių sandais, o kartais prefiksoidais. Lietuvių kalbos kilmės žodžiai jungdamiesi su neoklasikiniais elementais nėra lydimi galūnės ir kirčio kitimo.

Tyrimo tikslas – lietuvių kalbos hibridinių darinių su neoklasikiniais elementais morfeminė sandara ir daryba. Empirinę analizės medžiagą sudaro iš *Dabartinės lietuvių kalbos teksto* atrinkti hibridiniai dariniai. Tyrime naudojama aprašomuoju bei sinchroninės morfeminės ir darybinės analizės metodai.

Analizuojant hibridinius darinius pastebėta, kad gana įprastas yra neoklasikinių elementų kombinavimas su neoklasikiniais elementais prie kurių vėliau prisegamos ir lietuviškos priesagos. Atliktas tyrimas leidžia hibridinius darinius išskirti į dvi dideles grupes. Pirmajai grupei priklauso dariniai, kurių vienas kamienas yra neoklasikinis, o kitas – lietuviškas. Antrajai grupei priklauso dariniai, kuriuos sudaro vienas arba keli neoklasikiniai kamienai sujungti su lietuviškomis priesagomis. Gausiausiai neoklasikinių hibridinių darinių rasta su dviem dariomis lietuviškomis priesagomis *-inis* ir *-iškas*. Su jomis pasidaroma įvairių hibridinių būdvardžių vedinių. Išvestinių hibridinių daiktavardžių rasta su šiomis lietuviškomis priesagomis: *-avimas*, *-ininkas*, *-(i)ukas*, *-iūkštis*, *-ystė*, *-uotė* ir *-umas*.

Jonušas Jonas

Kauno technologijos universitetas, Lietuva

PASTOVIŲJŲ VEIKSMAŽODINIŲ ŽODŽIŲ JUNGINIŲ VARTOSENA MOKSLINIAME RUSŲ KALBOS TEKSTE IR JŲ VERTIMAS Į LIETUVIŲ KALBĄ

Analizuojamos pastoviųjų veiksmažodinių junginių leksinės-gramatinės ypatybės rusiškame moksliniame-populiariajame tekste bei pastoviųjų veiksmažodinių junginių vertimo iš rusų kalbos į lietuvių kalbą ypatybės.

Tyrimo aktualumą sąlygoja nepakankamai ištirti pastovieji veiksmažodiniai junginiai (ypač lietuvių kalboje). Pastaruoju metu lietuvių kalbos pastovieji junginiai vis dažniau tampa tyrinėtojų dėmesio centru.

Analizei svarbiausi šie aspektai:

- Atskleisti leksinius-gramatinius pasirinktų pastoviųjų veiksmažodinių junginių ypatumus;
- Nustatyti pastoviųjų veiksmažodinių junginių vertimo iš rusų kalbos į lietuvių kalbą dėsningumus.

Teorinių hipotezių analizė pastoviųjų rusų kalbos junginių srityje leidžia daryti prielaidą, kad pastoviesiems veiksmažodiniams junginiams būdinga nacionalinė-kultūrinė specifika, ir ji atlieka svarbią teksto darybos funkciją. Tai yra pirminė tyrimo hipotezė.

Pažymima, kad pastovieji veiksmažodiniai junginiai yra plačiai naudojami šiuolaikinėje rusų kalboje. Šie junginiai užima tarpinę poziciją tarp laisvųjų junginių bei frazeologinių vienetų.

Rusų kalboje pastovieji junginiai skirstomi į subjekto-predikatinus, predikatinus, atributinius, adverbialinius junginius. Lietuvių kalboje aiškos pastoviųjų junginių klasifikacijos nėra.

Atlikus analizę matyti, jog šių junginių struktūrą sudaro du arba itin retai trys komponentai. Taip pat aptariamas pastoviųjų veiksmažodinių junginių potencialas bei šių junginių panaudojimas moksliniame-populiariajame tekste. Realizacijos potencialo lygis nėra aukštas. To priežastis – palyginti nedidelė tiriamosios medžiagos apimtis.

Pastoviųjų veiksmažodinių junginių vertimui būdingi tokie reiškiniai: vienokios ar kitokios kategorijos nebuvimas, dalinis arba visiškas vertimo atitikimas. Pastovieji veiksmažodiniai rusų kalbos junginiai į lietuvių kalbą dažniausiai verčiami atitinkančiais junginiais arba artimu pagal reikšmę veiksmažodžiu.

Didžioji pastoviųjų veiksmažodinių junginių dalis yra sudaryta iš dviejų, rečiau iš trijų komponentų. Veiksmažodis išsaugoja savo morfologines savybes. Pastoviuose veiksmažodiniuose junginiuose veiksmažodžiai leksiškai yra nepilnaverčiai, todėl viso pastovaus junginio prasmė priklauso nuo daiktavardžio.

Juknevičienė Rita, Šeškauskienė Inesa
Vilniaus universitetas, Lietuva

KRITERINIAI ANGLŲ KALBOS PASIEKIMO LYGIŲ POŽYMAI BRANDOS EGZAMINE: KAIP RAŠO ABITURIENTAI?

Šiame pranešime kalbama apie anglų kalbos valstybinio brandos egzamino rašymo užduoties (rašinio) analizę. Ja siekiama nustatyti, ar/kiek abiturientų rašto darbai atitinka reikalaujamus anglų kalbos pasiekimo lygius pagal „Bendruosius Europos kalbų metmenis“ (BEKM). Tyrime naudotasi instrumentu, kurį sukūrė Kembridžo universiteto egzaminų padalinio tyrėjai (angl. Cambridge ESOL), vykdančys „English Profile“ projektą. Siekdami sukonkretinti BEKM pasiekimų aptartis, Kembridžo mokslininkai parengė anglų kalbos gramatinių kriterinių požymių (angl. grammatical criterial features) sąrašą. Šis gramatinių struktūrų, būdingų tam tikro BEKM lygio vartotojų rašytinei anglų kalbai, sąvadas grindžiamas ne viena konkrečia gimtakalbių grupe, o apibendrina duomenis iš Kembridžo mokinių kalbos tekstyno (angl. Cambridge Learner Corpus), kuriame sukaupta 138 skirtingų gimtųjų kalbų vartotojų produkuojama anglų kalba.

Savo tyrime mėginome išsiaiškinti, kiek toks apibendrintas gramatinių požymių sąrašas atspindi konkrečios, lietuvių, gimtosios kalbos vartotojų, rašančių angliškai, pasiekimus. Išnagrinėjus 443 rašinių, paimtų iš aukštais balais įvertintų anglų kalbos brandos egzaminų darbų, nustatyta, jog juose dominuoja A2 ir kai kurios B1 lygiams priskiriamos struktūros. Įdomu, kad kai kurios net aukštesnio lygmens struktūros yra abiturientų darbuose pakankamai dažnos ir atrodo, yra lengvai įveikiamos lietuviams. Kita vertus, kai kurių kitų struktūrų, priskiriamų žemesniam pasiekimų lygmeniui, randama labai mažai. Greičiausiai, jų vengiama dėl to, kad jos yra sunkiau įveikiamos.

Pranešime apibūdinamos abiturientų rašto darbuose vartojamų BEKM lygmenis apibūdinančių gramatinių struktūrų tendencijos ir aptariamos galimos tokių tendencijų priežastys. Svarstoma apie brandos egzamino grįžtamąjį poveikį mokymo(si) procesui

ANALYSE DES FREMDSPRACHIGEN IN DEN WERKEN VON W. BERGENGRUEN

In dem Referat wird ein Versuch unternommen, fremdsprachige Elemente in den Werken von Werner Bergengruen, ihre funktionalen und semantischen Eigenarten zu beschreiben, ihre Rolle für das Schaffen des zeitlichen, historischen und örtlichen Kolorits zu analysieren. Das Referat enthält theoretische Vorbemerkungen, die dem terminologischen Status der fremden Elemente in den Texten von Bergengruen gewidmet sind.

Werner Bergengruen, ein deutsch-baltischer Schriftsteller, ist 1892 in Riga geboren und ist Zeuge der vergangenen Epoche. Unter Druck der politischen Verhältnisse musste er, ehemals sesshafter deutscher Balte, seine Heimat verlassen und nach Berlin kommen. Aber das Baltikum begleitete ihn ein Leben lang, für immer ist es „Herzstück der Heimat“ geblieben, er war mit seiner alten Heimat zeitlebens verbunden.

In seinen baltischen Geschichten werden Lebensgewohnheiten der Balten, ihre Reisen, Scherze, Sprache und Bräuche dargestellt. Die beschriebenen Ereignisse beziehen sich auf die Zeit, in der Livland und Kurland noch im Bestand des russischen Reiches waren. Die Bevölkerung war sehr bunt. Z.B., in Riga wohnten außer den Letten auch noch Russen, Juden, Zigeuner und andere Bevölkerungsgruppen. Deshalb ist auch die Sprache Bergengruens von den fremdsprachigen Einflüssen nicht frei. Das sind fremde Elemente und Strukturen aus unterschiedlichen Sprachen, von unterschiedlichem Fremdheitsgrad und terminologischem Status. Aber in einem literarischen Werk können sie einen deutlich spürbaren stilistischen Effekt verursachen. Ihre stilistische Leistung besteht in der Verlebendigung des Textes, in der Schaffung von vielfältigen Effekten und Reizen. Fremdsprachige Phänomene tragen dazu bei, das Interesse des Lesers zu erwecken, seine Aufmerksamkeit auf bestimmte Textpassagen zu lenken. Außerdem können diese Elemente gut das Zeit-, Kultur- und Nationalspezifische ausdrücken. Durch den Gebrauch von solchen Elementen wird sehr effektiv das Besondere aus dem Alltag, der Kultur und Tradition eines Volkes hervorgehoben.

KRIZĖ KAIP ERDVĖ LIETUVIŲ IR VOKIEČIŲ KALBŲ PASAULĖVAIZDYJE

„Krizė“ tapo vienu populiariausių pastarųjų metų viešojo diskurso žodžių. Artimųjų Rytų krizė, Fukušimos krizė, Islandijos ugnikalnio pelenų krizė, 2008-ųjų metų finansų krizė, Krymo krizė ir kitos krizės yra reikšmingi tiek vokiškai kalbančių šalių, tiek Lietuvos viešojo diskurso objektai. Pranešime pristatomos krizės koncepto kalbinės raiškos ypatybės lietuvių ir vokiečių kalbose. Metaforoms tenka svarbiausias vaidmuo formuojant krizių diskursą, nes jos yra plačiai naudojamas kalbos pasaulėvaizdžio kūrimo instrumentas, padedantis suvokti abstraktų fenomeną. Krizės konceptą lietuvių ir vokiečių kalbose struktūruoja keliolika metaforinių modelių, pavyzdžiui: krizė kaip artefaktas, augalas, gyvūnas, asmuo, antgamtinė būtybė, meteorologinis, seisminis reiškinyss ir kt. Pranešime nagrinėjamas krizės kaip erdvės metaforinis modelis, analizuojamas pastarųjų dviejų dešimtmečių viešasis diskursas. Tyrimo medžiaga rinkta iš abiejų kalbų elektroninių tekstynų ir publicistinių tekstų didžiausiuose Lietuvos ir Vokietijos naujienų

portaluose. Empirinės medžiagos statistika rodo, kad tai abiems kalbinėms bendruomenėms svarbiausias krizės konceptualizavimo būdas, kuomet fizinis erdvės patyrimas padeda struktūruoti abstraktų krizės reiškinį. Krizė reiškia tiek horizontalios, tiek vertikalios erdvės nominacijomis, pvz.: *krizės bedugnė, ant krizės skardžio, krizės landšaftas, Krisenloch, Krisenterrain, Krisenwüste*. Konceptualiųjų metaforų kalbinės raiškos analizė atskleidžia kaip abi kalbinės bendruomenės suvokia krizę. Pristatomo tyrimo empirinė medžiaga ir rezultatai naudojami Šiaulių universiteto tyrėjų grupei rengiant pirmąjį Lietuvos viešojo diskurso konceptualiųjų metaforų žodyną.

Juzelėnienė Saulė, Šarkauskienė Skirmantė, Baranauskienė Rita
Vilniaus universitetas Kauno humanitarinis fakultetas

Siekdami persvazijos, reklamos kūrėjai pasitelkia įvairias priemones. Tiek žodis, tiek vaizdas yra vienodai svarbūs ir paveikūs, todėl reklaminėje žinutėje jie yra derinami tarpusavyje. Vaizdas reklamoje yra ypač paveikus, padeda tekstą sutrumpinti, o kartais gali išreikšti ir pagrindinę mintį. Nors toks pat simboliškas kaip ir tekstas, vaizdas pranašesnis tuo, kad gali parodyti daiktą, o žodžių pranašumas – galimybė kurti abstrakcijas, todėl dažniausiai pasitelkiama jų abiejų sintezė. Vaizdas gali atlikti tokias pačias funkcijas kaip ir žodžiai, nes vaizdais taip pat galima argumentuoti, kelti klausimus, kurti fikcijas, metaforas ar pateikti kritiką. Reklamoje kuriamos metaforos dažniausiai pateikia neįprastą pasaulio vaizdą, kuria kitokią vertybių skalę, formuoja sau palankų požiūrį ir įvaizdžius. Tarp reklamoje pateikiamų vaizdų galima aptikti ir vaizdinio palyginimo atvejų. Vaizdiniu palyginimu sugretinami nieko bendra neturintys objektai, taip atskleidžiamos geriausios produkto savybės. Vaizdinė metafora reklamoje yra efektyvi poveikio priemonė – ja siekiama sudominti vartotojus, skatinama atkreipti dėmesį į reklamuojamą produktą.

Analizė grindžiama Ch. Forceville'io suformuluota vaizdinės metaforos tyrimo metodologija, jungiančia M. Black'o sąveikos ir konceptualiosios metaforos teorijas. Kaip ir konceptualiosios vaizdo metaforos atveju, skiriamos dvi vaizdinio palyginimo sritys – *tikslo* (reklamuojamas produktas) ir *ištakos* (objektas ar reiškinys, kurio savybės perkeliama produktui). Pasirinkta tirti metaforų pavyzdžius, kai *ištakos* sritis yra tiek asmuo ar asmenų grupė, tiek įvairūs abstraktūs ar konkretūs tikrovės objektai ar reiškiniai. Identifikuojant produkto konceptualizaciją remiamasi reklamos tekste aktualizuojamomis konotacijomis: konstruojant vaizdinį palyginimą *ištakos sričiai* būdingos konotacijos suteikiamos *tikslo sričiai* – produktui. Tyrimas atskleidė, kad reklamos kūrėjai, siekdami įtaigumo ir poveikumo, reklamoje produktus lygina su žmonėmis, taip produktams suteikiamos šiuolaikinėje visuomenėje pozityviai vertinamos savybės, pavyzdžiui, elegancija, patrauklumas, seksualumas, linksmumas, ištvermė ir kt.

Kamandulytė-Merfeldienė Laura
Vytauto Didžiojo universitetas, Lietuva

BŪDVARDŽIŲ SEMANTIKOS SUVOKIMAS IR ĮSISAVINIMAS ANKSTYVOJOJE VAIKYSTĖJE

Kalbos vienetų sistemos įsisavinimas yra sudėtingas ir dinamiškas procesas, prasidedantis nuo atskirų žodžių formų įsiminimo dar ankstyvojoje vaikystėje. Įvairūs tyrimai rodo, kad kalbos įsisavinimo metu vaikas per dieną gali įsiminti nuo 5 iki 10 naujų žodžių (Clark 1993; Woodward ir kt. 1997). Žodyno įvairovės tyrimai atskleidžia, kad didžioji šių žodžių dalis – daiktavardžiai ir

veiksmazodžiai ir tik maža dalis – ypatybę rodantys žodžiai (Blackwell 2005, Kamandulytė 2010). Lietuvių kalbotyroje būdvardžių įsisavinimo tyrimai pradėti tik pastaraisiais metais; jie rodo, kad būdvardis – sunkiai įsisavinama kalbos dalis, retai vartojama ne tik vaikų, bet ir vaikams skirtose kalboje (Kamandulytė 2010).

Šio pranešimo tikslas – aptarti būdvardžio leksinių semantinių grupių įvairovę kalbos įsisavinimo metu ir išskirti problemas, kylančias įsisavinant būdvardžių reikšmę. Siekiant atskleisti būdvardžių gausėjimo raidą ir leksinę įvairovę, tiriami keturių vaikų kalbos duomenys, sukaupti ilgalaikio stebėjimo metu. Į tyrimą įtrauktais ankstyvosios, vėlyvosios ir tipiškios kalbos raidos duomenimis siekiama atskleisti universalias (daugumai vaikų būdingas) būdvardžių vartojimo ypatybes ir ypatybes, susijusias su kalbos raida.

Atliktas tyrimas atskleidė, kad vaikų kalboje būdvardžiai vartojami retai, jų leksinė įvairovė didėja pamažu. Kognityvinio prioriteto principas lemia, kad vaikams lengviausia įsisavinti aiškiai suvokiamas ar pastebimas ypatybes žyminčius būdvardžius, pvz., priklausančius leksinei semantinei grupei fizinė ypatybė. Būdvardžių reikšmės įsisavinimas susijęs su reikšmės plėtimo ir siaurinio strategijomis. Pradėję vartoti būdvardžius, vaikai siaurina jų reikšmę, vartodami juos tik su tam tikrais žodžiais, arba plečia reikšmę, semantiškai netinkamai vartodami būdvardį su įvairiais daiktavardžiais. Būdvardžių reikšmės įsisavinimą lengvina kontrasto principas: opozicinės būdvardžių formos (pvz., žyminčios dydį) įsisavinamos lengviau nei leksemos, neturinčios opozicinio nario.

Tyrimas atskleidė, kad būdvardžių vartojimo dažnumas ir leksinė įvairovė susijusi su vaiko kalbos raida – ankstyvajai ir vėlyvajai kalbos raidai būdingas gausesnis būdvardžių žodynas ir dažnesnis šios kalbos dalies vartojimas nei tipiškai raidai.

VARĖNOS ŠNEKTOS DAIKTAVARDŽIO GIMINĖS KATEGORIJA (REMIANTIS NATŪRALIOSIOS MORFOLOGIJOS TEORIJA)

Varėnės ir arčiausiai jos esančių kaimų (Akmeiš, Babrūškių, Bačkų, Beržųpio, Giraitės, Kašų, Megežerio, Matūzų, Perlojės, Paušupis, Rūdnios, Senosios Varėnės, Ūtės, Zervynų, Žiūrų) šnektos giminės kategorija natūraliosios morfologijos požiūriu iki šiol nėra tirta ir aprašyta.

Pagrindinis pranešimo tikslas – aptarti šnektos giminės kategoriją, remiantis empirine medžiaga, pateikti daiktavardžių giminės semantinę ir morfologinę charakteristiką, nustatyti giminės variavimo atvejus.

Varėnos šnektos giminės kategorijos struktūrą, kaip ir kitose natūraliosios morfologijos metodais tirtose šnektose (Joniškio, šiaurinių širvintiškių), sudaro vyriškosios ir moteriškosios giminės opozicija. Svarbu akcentuoti ir tai, kad daiktavardžių giminės kategorija yra klasifikacinė, o ne kaitybos kategorija. Palyginę, pavyzdžiui, daiktavardžio *avil*is linksniavimo paradigmą su kitomis Varėnos šnektos linksniavimo paradigmomis, matysime, kad ne visų daiktavardžio *avil*is fleksinių formų galūnės koduoja giminę. Daiktavardžio formos *á.vil-i*. vienaskaitos galininko formos gramatinė morfema */-i./* simbolizuoja kategorijų pluoštą ‘vienaskaita’ & ‘galininkas’, bet ne ‘vienaskaita’ & ‘galininkas’ & ‘vyriškoji giminė’, nes tada turėtume teigti, kad ir daiktavardžio *á.k-i*. gramatinė morfema */-i./* simbolizuoja tas pačias kategorijas. Netikslinga būtų sakyti ir tai, kad gramatinė morfema */-i./* koduoja giminę – minėti daiktavardžiai yra ne tik skirtingų fleksinių klasių (kamienų), bet ir giminių.

Atsižvelgus į tai, kad daugelio daiktavardžių leksinė morfema yra neatskiriama nuo vienos ar kitos giminės gramatinės reikšmės, kalbėti apie ypatingą „giminės morfemą“ Varėnos šnektos daiktavardžių struktūroje būtų ne visai tikslu.

SOME CASES OF SYNTACTIC COMPRESSION IN ENGLISH AND THEIR EQUIVALENTS IN LITHUANIAN

Roman Jakobson is credited with the notion that languages differ not so much in what they can express as what they must express. In other words, it means that what has to be expressed explicitly in some languages can be implicit in others. This has implications for theoretical as well as applied linguistic research, especially for translation, as information that is implicit in one language has to be ‘decoded’ and provided explicitly in another language. One of the cases of implicit provision of information in English is syntactic compression, which is the subject of the present paper.

The paper analyses some cases of syntactic compression in English by means of prepositional attributes and attributive groups as well as various infinitival, participial and gerundial predicative constructions. Conciseness, laconicism of language structures or what is called compression, condensation or language economy in research literature may cause the problem of understanding and interpreting the meaning of the text, because some semantic segments are not

expressed explicitly. The aim of the present research is to analyse the structure and meaning of the mentioned constructions and to discuss some issues of their translation into Lithuanian with an emphasis on the linguistic means available in Lithuanian for their “decompression” in the process of translation. Examples of syntactic compression in English were taken from Bill Bryson’s book “Notes from a Small Island” (1995). About 120 cases of syntactic compression were selected for the analysis: 50 attributes and attributive groups and 70 absolute participial, gerundial and infinitival predicative constructions. It was important to establish the role of the condenser, the frequency of the phenomenon in English, its translation/interpreting variants into Lithuanian and the issues related to lexical and grammatical transformations.

It is concluded that syntactic compression is a typical phenomenon in present-day English, realised at syntactic level mainly by various predicative complexes. It was shown that various means of compression are often employed for stylistic aims, especially in publicist writing. The fact that translation of cases of compression often requires decompression only testifies that laconicism is a typical feature of modern English. It often causes problems for translators not only due to the absence of corresponding structures in the target language, but due to the ambiguity and ambivalence caused by these structures.

Kulchyckaja Jelena

Ivan Franko Lviv National University, Ukraine

PEJORATIVES AND THEIR ROLE IN COMMUNICATION

The label pejorative is used in dictionaries to identify expressions that offend or belittle a subject. Nonetheless, a word that is regarded as pejorative in one context may have a non-pejorative function or effect in a different context. There is a tendency to select pejorative words with a view not to their accuracy but to their power of hurting. Thus, the pragmatic potential of words is displayed in formation of the following emosemes, as: joky, ironic, disapproving, disdainful, scornful, rude, swearing (pejorative emosemes) and one ameliorative emoseme.

From pragmatic viewpoint pejoratives are treated as units that convey negative emotional evaluation. Negative emotional evaluation plays an important role in the classification of emotions and is considered in linguistics in close connection with such categories as emotionality, expressiveness and pejoration.

The use of the pejorative language aimed at particular directing of the audience toward one's own viewpoint and against that of others. Thus, through the usage of the pejorative language a speaker performs the acts of illocution and perlocution that help to achieve the speaker’s intentions and purposes.

The ultimate and most abstract function of pejorative words is bad itself. The absolute evaluative predicate bad is the nucleus seme from which the description of the lexical-semantic field of pejoratives starts. The only good purpose for departing from the nucleus seme when we condemn anything is to be more specific in order to answer the question 'Bad in what way?' Pejorative words are rightly used only when they do this. Swine, as a term of abuse is a bad pejorative word, because it vilifies a person; liar is a good one because it charges a man with a particular fault - of which he might be proved guilty or innocent. It is necessary to mention that the context component must be taken into consideration because it can greatly affect the meaning of pejoratives.

In order to define pejoratives from the rest stratum the following criteria must be analyzed: 1. dictionary markers, as well as special instructions that a dictionary entry contains regarding the specific use of the lexical unit; 2. presence in the word definition of subjective emotional evaluation, i.e. words that express emotions and emotional states; 3. presence in the word definition of emotional objective evaluation, that means qualities and properties which cause disapproval; 4. presence in the word definition so called intensifiers.

To sum up, it should be said that pejorative language is much richer than neutral or ameliorative, due to the extralinguistic psychological factor, namely, it is inherent of people to pay attention to negative situations and states rather than to positive ones

Laizane Inga

Liepaja University, Latvia

DIFFICULTIES IN ACQUISITION OF LATVIAN AS A FOREIGN LANGUAGE LEARNING THE LOCATIVE

One of the most common mistakes in learning Latvian as a foreign language is usage of a wrong case of the noun.

One of the cases causing difficulties in learning Latvian as a foreign language is the locative, therefore in the report it is established which meanings of locative foreign students are using, common mistakes of using locative are detected and analysed.

Using the cases improperly or not using them at all, sentences in Latvian are difficult or even not possible to understand. For language learners whose mother language does not have any cases it creates difficulties. Usage of a case in the sentence depends on syntactic function of the noun.

Research is based on compositions written by foreign students of Riga Stradins university Faculty of Medicine on topics „My house” and „One day in my life”. Compositions were written at the end of the first and second semester, when they already learned the locative. Students acquire Latvian at A level. Language of instruction is English.

Locative is the first case (after nominative) which students acquire, because it is one of the most widely used cases in Latvian language acquisition. It is also important for students to tell about themselves and things around them, so a special attention should be paid to teaching locative. Also in text-books written by different authors and in university programmes locative is the first case, except nominative, that is learned. It shows that for both Latvian authors and foreign authors it seems the most important case in acquisition of Latvian as a foreign language.

The analysed mistakes in the research give us conclusion that in language acquisition it is important not simply to acquire a concrete form but to use it in communication.

The research shows which meanings of the locative case foreign students are using and which not, so it suggests that not all meanings of the locative case should be taught at A level. Examples included in the report show what causes difficulties for foreign students in learning Latvian, so it could help writing new text-books.

THE VERB IN THE ORGANIZATION OF THE SENTENCE THROUGH THE PRISM OF SEMANTICS, PRAGMATICS AND SYNTAX

The present study focuses on the interface between verb semantics, pragmatics and syntax. It examines three main aspects of syntax: (1) structural (or formal) syntax; (2) semantic syntax; (3) communicative syntax. The paper sheds light on the concept of verb valency. It focuses on the verb as a valency carrier. Valency is seen both as a potential of a lexeme and as a textual-situational realization of this potential. It is shown that verbs are combined with complements and adjuncts. Main approaches to verb valency in linguistics are explored. Within the framework of semantic syntax the verb is a structural and semantic centre of the sentence. The verb names not only any specific action, i.e., it is the unit of lexical and conceptual nomination, but also the whole situation. The verb also predicts the participants of the situation, their role status and hierarchy. Verb valency can be marked formally based on the number of verbal complements (e.g., monovalent, bivalent, trivalent verbs, etc.). According to the semantic approach the concept of semantic roles (or deep cases, thematic roles or theta roles), their nature, main types and thematic hierarchies are examined. Within the current semantic-pragmatic approach verbs do not only determine their environment but they are also determined by it. The interpretation of the meaning of the verb depends on the linguistic context and the situation. The relationship between the verb and its complements can be viewed as a dialectic process. Lines of thought are illustrated with examples from English scientific and technical text corpus in the field of civil engineering. The study outcomes can be used in: (1) lexicography in compiling valency dictionaries for the English language; (2) computational linguistics in semantic parsing of natural language (NL); (3) delivering a course of lectures on lexical semantics, verb semantics and syntax at institutions of higher education.

METAPHERN UND METAPHORISCHE IDIOME ALS AUSDRUCKSMITTEL DER EMOTIONALITÄT IN DER TEXTSORTE FILMREZENSION

Der Beitrag fokussiert folgende Phänomene: die Emotionalität als eine psycholinguistische/kognitive Kategorie und Metaphern und metaphorische Idiome als sprachliche Mittel, die zu ihrem Ausdruck verwendet werden können. Zunächst wird kurz die Aufmerksamkeit der Emotionalität gewidmet, denn sie bildet die Ausgangsbasis für die Untersuchung von Metaphern und metaphorischen idiomatischen Verbindungen. Danach werden konkrete Beispiele von Metaphern und metaphorischen Idioms in ausgewählten Filmrezensionen ermittelt und interpretiert, die sich auf grundlegende menschliche Emotionen beziehen: Freude, Trauer, Angst, Liebe, Ärger, Ekel, Scham u.a. (vgl. Schwarz-Friesel 2007).

In der Betrachtung der Metaphorik wird der kognitiv-semantische Ansatz akzentuiert (vgl. G. Lakoff/M. Johnson, K.-H. Liebert, C. Baldauf u.a.), der die zentrale Rolle der menschlichen Erfahrung bei der Entwicklung bedeutungsvoller Konzepte betont. Das Entstehen bedeutungsvoller konzeptueller Strukturen ist auf zwei Quellen zurückzuführen: auf körperliche

und interaktive Erfahrungen und auf die angeborene Fähigkeit, Aspekte dieser konkreten Erfahrungsbereiche mit Hilfe imaginativer Prozesse auf abstrakte konzeptuelle Strukturen zu projizieren. Abstrakte Erfahrungsbereiche sind im Allgemeinen der Sinneserfahrung nicht unmittelbar zugänglich, daher bieten sie sich für ein metaphorisches Verständnis besonders gut an. Dies ist nicht nur in mentalen Prozessen wie Denken, Glauben usw. zu beobachten, sondern auch im Bereich der Gefühle und Emotionen.

Die Textsorte Filmrezension stellt m. E. eine ergiebige Quelle für die Untersuchung der Metaphorik und Idiomatik dar, da Metaphern und metaphorische Idiome in dieser publizistischen Textsorte ihre stilistischen Funktionen als Mittel der Emotionalität und Expressivität ausüben und als Mittel der Textkohärenz eingesetzt werden.

Der Beitrag wird sich mit dem intertextuellen stilistischen Vergleich der Filmrezensionen aus deutschen und tschechischen Print- und Onlinemedien beschäftigen. Die empirische Grundlage stellen die ausgewählten Filmrezensionen aus dem deutschen Wochenmagazin "*Der Spiegel*" und seiner Online-Version *spiegel.online.de* und aus der tschechischen seriösen Tageszeitung „*Dnes*" („*Heute*“) und ihrer Online-Version *iDnes.cz* dar.

Anhand der durchgeführten Analysen können Gemeinsamkeiten sowie Unterschiede in den deutschen und tschechischen Filmrezensionen in Bezug auf die metaphorischen Ausdrucksmittel der Emotionalität festgestellt werden.

Matonienė Rasa, Ruseckaja Jovita

Universität des sciences de l'éducation de Lituanie, Lituanie

APERÇU SUR LE TRANSFERT DE L'ARTICLE PARTITIF FRANÇAIS VERS LE LITUANIEN ET LE RUSSE

Dans le présent article, nous abordons la question du transfert de l'article partitif français vers le lituanien et le russe. Notre petite étude comparée se propose, une fois de plus, de jeter un coup d'œil sur les textes français, lituaniens et russes afin de révéler leurs particularités. Bien que la plupart des langues d'Europe aient la même origine étant donné qu'elles viennent d'une langue [préhistorique](#), sans témoignage écrit, supposée être à l'origine de toutes les [langues dites «indo-européennes»](#), leur nature est fort différente. Nous allons prendre trois langues pour l'objet de ce travail, c'est le français qui est une langue analytique et le lituanien et le russe qui sont des langues synthétiques. Les langues analytiques n'ont pas déclinaison, l'ordre des mots joue un rôle très important, on a beaucoup de mots outils, les langues synthétiques, au contraire, ont des déclinaisons, il y a peu ou il n'y a pas de mots outils. Il s'ensuit que le transfert de l'article partitif français vers le lituanien et le russe pose des problèmes. Bien que le lituanien et le russe soient toutes les deux des langues synthétiques, le transfert du phénomène en question se fait d'une manière différente. Bien sûr, dans la plupart des cas le transfert se fait par le génitif partitif, aussi par le nominatif, l'accusatif, l'instrumental ou même le locatif, mais nous trouvons assez de cas où la traduction en lituanien et le russe ne coïncide pas et se fait d'une manière différente, par exemple, le transfert vers le lituanien se fait par le génitif partitif, en russe on emploie l'accusatif, le nominatif ou d'autres moyens lexicaux.

Mazlaveckienė Gerda

Lithuanian University of Educational Sciences, Lithuania

DEVELOPMENT OF STUDENTS' CULTURAL AWARENESS THROUGH FOREIGN LANGUAGE STUDIES

Teaching and learning a foreign language is incomplete and inaccurate without the study of culture. For learners, language studies seem senseless if they know nothing about the people who speak the target language or the country in which the target language is spoken. By failing to draw students' attention to the cultural elements and to discuss their implications, teachers allow misconceptions to develop in students' minds. Therefore, realizing it or not, language teachers cannot avoid conveying impressions of another culture: language cannot be separated from the culture in which it is embedded. For both scholars and teachers, cultural competence, i.e. the knowledge of the conventions, customs and beliefs of another country, skills and abilities to interpret and relate one's native and foreign cultures, as well as provide critical judgment, is indisputably an integral part of foreign language teaching and learning, and many teachers see it as their goal to incorporate the cultural dimension into the foreign language curriculum. But what and how to teach or learn are still the two problems faced by foreign language teachers and learners. Thus, the presentation focuses on answering the following **questions**: What is the relationship between language and culture? Why teach culture in the foreign language classroom? Do students of foreign languages develop sufficient cultural awareness when studying a foreign language at a university?

Bearing in mind the above mentioned target, a survey was carried out aiming to examine the level of students' cultural awareness, reveal their attitudes towards different culture forms, and investigate the opportunities of developing their cultural awareness at the university level. The study was carried out in 2013 and involved 504 students of foreign languages of five Lithuanian universities: Lithuanian University of Educational Sciences, Vilnius University, Šiauliai University, Vytautas Magnus University and Klaipėda University.

McCarthy Daryl

Lithuanian University of Educational Sciences, Lithuania

IT'S NOT GOOD, IT'S NOT BAD, IT'S JUST DIFFERENT – EFFECTIVE STRATEGIES FOR INTERCULTURAL COMMUNICATION

We are all shaped by our culture of origin. Our culture defines for us what is normal, right, proper, polite, intelligent and beautiful. But as the globe shrinks, academics as well as students must engage more and more in intercultural communication. The growth of the European Union and particularly the Bologna Accord mandates that those of us in higher education become proficient and effective in intercultural competencies. The problem is many of us feel more confident interculturally than we should. Technological intercultural connectedness is not the same as intercultural competency. Facebook, TV and the internet do not make us skilled interculturally. Seeing other cultures on our computer screen can produce a false sense of being a truly intercultural person. The technology gives us a false sense of cultural adaptability, a false sense of cultural breadth. So our challenge is to make substantive changes in the way we related to

other cultures. For more than 26 years I have worked with universities around the world and have traveled to more than 50 nations lecturing and meeting with university officials, professors and students. I have made many cultural mistakes during these years and in the process I have learned many ways not to relate intercultural, as well as some effective means of intercultural communication. This presentation will explain some of the ways in which our cultures shape us and will give several strategies for effectively working and communicating intercultural as students, teachers and academic leaders. I will present practical tips for effectively reaching across cultural barriers, for being a good intercultural conversationalist, for being a good intercultural host and for being a good intercultural guest. My objectives is to prepare the listeners with specific and workable principles and methods to equip them for connecting with individuals and institutions in our global world. I will also explain the significant distinction between intercultural competency and moral relativism.

McCarthy Teri

Lithuanian University of Educational Sciences, Lithuania

MILLENNIALS RISING: UNDERSTANDING, EDUCATING, AND CONNECTING TO GENERATION Y

In 2012, Viacom conducted research in 24 countries and surveyed over 30,000 Millennials. This research is considered not only in-depth, but its findings are groundbreaking. The research is titled, "The Next Normal: An Unprecedented Look at Millennials Worldwide." It provides the first truly global portrait of this highly influential demographic.

The study spans every continent and delivers insights into the attitudes, values, aspirations, and perspectives of young people (ages 9-30) from Argentina, Australia, Brazil, Canada, China, Egypt, France, Germany, Greece, India, Italy, Japan, Mexico, Netherlands, Poland, Russia, Saudi Arabia, Singapore, South Africa, Spain, Sweden, Turkey, United Kingdom and United States. In total, this project included 15,000 face-to-face interviews, in-depth explorations, and expert contributions/commentaries. This research gives all those interested in the Millennial generation insights and understanding about this highly globalized group.

These insights are invaluable to tertiary institutions and educators allowing us to better develop course content and to further strengthen vibrant and healthy connections with Millennial students in our classrooms.

Millennials have been described as confident, connected, and open to change. The research of my paper explores 150 Lithuanians of Millennial age (born between 1980 and 2000) to see if they can be generalized to the overall findings of the broader research. Also, I explore ways that educators can adapt and adjust to better educate this next generation in both practical as well as inspirational ways.

LAS DER “GATTOPARDO” THEODOR FONTANE?

“Il Gattopardo”, wie man in Italien landläufig neben dem gleichnamigen Roman auch seinen Verfasser Giuseppe Tomasi di Lampedusa nennt, lebte von 1896-1957 in Sizilien, Theodor Fontane lebte 1819-1898 in Preußen –auf den ersten Blick zwei verschiedene Welten.

Aber: Vergleichen wir die Hauptfiguren in Tomasi di Lampedusas “Gattopardo” und in Fontanes “Stechlin”: beide sind liberale Provinzadelige der 2. Hälfte des 19. Jahrhunderts. Was ist die Handlung? “Zum Schluß stirbt ein Alter und zwei Junge heiraten sich” (Fontane). Die Haupt- und Nebenfiguren und die gesamte Figurenkonstellation der beiden Romane ähneln einander sehr: Don Fabrizio Salina und Dubslav von Stechlin, die nicht Abgeordnete werden (wollen); Tancredi und Woldemar, die Nachfolger der Alten, Offiziere und Bräutigame; Angelica und Armgard, ihre Verlobten; Pater Pirrone und Pastor Lorenzen, die Geistlichen und geschätzten Gesprächspartner; Don Ciccio Tumeo und Krippenstapel, eine Spezies verspäteter Hofnarren. Sogar die Gegenfiguren entsprechen sich: Don Calogero und Gundermann von Siebenmühlen, Nationalisten, Bürgerliche und skrupellose Kapitalisten.

Nur Zufall – oder las Tomasi di Lampedusa Fontanes “Stechlin” und ließ sich davon inspirieren? Ein Blick auf seine Biographie kann uns der Antwort näher bringen. Er war Autodidakt in europäischer Literaturgeschichte; einen großen Teil seiner Zeit widmete er der Lektüre. Die “Meridiani”-Ausgabe seiner fast ausschließlich posthum veröffentlichten Werke umfaßt 1900 Seiten. Davon beschäftigen sich mehr als 1300 Seiten mit englischer, französischer und in geringerem Umfang auch mit deutscher Literatur bis zu Thomas Mann.

Seine Frau war die deutschsprachige Baronin Alexandra von Wolff-Stomersee aus Lettland, genannt “Licy. Während ihres ganzen Lebens hielt sie enge Kontakte zu deutschsprachigen Gelehrten. Sie war Psychoanalytikerin, hatte in Berlin studiert und war Sigmund Freud in Wien begegnet.

Das Werk Theodor Fontanes war daher dem “Gattopardo” mit Sicherheit nicht unbekannt. Las er den “Stechlin”? Wir haben keinen stichhaltigen Beweis, aber die Botschaft seines Romans ist ident mit der von Fontanes “Stechlin”: die kommende politische Änderung liegt (lag) in der 2. Hälfte des 19. Jahrhunderts bereits in der Luft. Und in dieser Situation sind im Roman die liberalen Adeligen eine bessere Elite als die nationalistischen bürgerlichen Aufsteiger.

Fontane wünschte sich noch eine politische Allianz zwischen liberaler Aristokratie und Sozialdemokraten im kaiserlichen Deutschland. Tomasi di Lampedusa konnte 60 Jahre und zwei Weltkriege später, nur noch mit “poetischer Melancholie” auf die untergegangene Welt der sizilianischen Aristokratie zurückblicken.

Miniotaitė Daina

Lithuanian University of Educational Sciences, Lithuania

THE PROBLEM OF RACIAL IDENTITY IN TONI MORRISON'S LITERARY WORKS: *THE BLUEST EYE* AND *THE SONG OF SOLOMON*

The presentation focuses on racial identity in *The Bluest Eye* and *Song of Solomon* - novels by one of the most outstanding contemporary American writer Toni Morrison. The focus of the Afro-American women writers of the 20th and 21st c. moves away from the Black history depiction towards the personality issues, the Black family, community, and a search for identity. Like many other modern Black American writers, in her novels she asks contradictory questions about the identity of the Black protagonist (first of all, a female protagonist), whether his/her identity is that of a black person, an American or an Afro-American. Morrison's first published book *The Bluest Eye* centers on the ideology of white supremacy on the self-esteem of Afro-Americans. The writer has said that in the book she shows racism as "a cause, consequence and manifestation of individual and social psychosis". The author analyses the impact of White ideals of beauty on Black female identity. The novel poses the question "What is physical beauty?", "How do we learn to form a self-image?" and explores the pain of wanting to be somebody else. This issue is very important for Black Americans as they must confront the standards promulgated by a dominant white society. In the other novel *The Song of Solomon* (1977), Morrison shows the impact of race on the romance of community and individuality. It explores themes of flight and mercy, the heroic journey, the maturation of the book's hero, the protagonist's and the African-American community's search for identity as well as the recovery of black family identity, the importance of community. In the two novels Morrison shows that identity and place are found in the community and in the communal experience, and not in the transcendence or in the search for a single, private self.

Naciscione Anita

Latvian Academy of Culture, Latvia

MULTIMODAL REPRESENTATION OF FIGURATIVE THOUGHT

My approach is cognitive stylistic. Cognitive Stylistics is an integral part of Cognitive Linguistics, exploring figurative language and figurative meaning construction in discourse, multimodal discourse included. Cognitive Stylistics, in comparison to Conventional Stylistics, views stylistic patterns (metaphor, pun, allusion, personification and others) not only as patterns of language but first and foremost as patterns of thought (Naciscione 2014). In the cognitive stylistic framework, stylistic pattern is regarded as a structure of thought and a cognitive inference tool, applicable in novel figurative thought instantiations.

Forceville argues that in multimodal metaphor "target, source, and/or mappable features are represented or suggested by at least two different sign systems or modes of perception" (Forceville 2008).

I believe that the key traits of multimodal discourse need to be viewed from the cognitive perspective: multimodal discourse applies stylistic techniques from more than one semiotic mode of expression; the verbal works together with the non-verbal in construction of new meaning in

figurative conceptualisations, revealing patterns of thought that may be manifest in different semiotic representations. Multimodal discourse forms extended figurative thought.

“Creative multimodality reveals how language functions” (Goodman 2006). I would argue that, importantly, multimodal discourse also reveals how thought functions: it features the development and sustainability of figurative thought both visually and verbally.

The theoretical points will be illustrated by case studies of multimodal representation from different sources and languages in creation of new meaning in instantial metaphorical and metonymic conceptualisations. For instance, the cover of *The Economist* (1-7.02.2014, the week preceding the Olympic Games in Sochi)) features a striking visual representation of Putin as a winning figure skater. The impression of a winner is enhanced by the title “The Triumph of Vladimir Putin”. Visually his actual failure is presented by his skating partner with the inscription *Russia* on her back who has slipped on ice and is breaking in. The whole visual representation is based on allusion to the phraseological unit *to skate on thin ice*. The cover story on p. 7 establishes weakness of Russia with its corrupt and crumbling state-directed economy. Putin emerges as a skater with feet of clay.

Naruniec Romuald

Litewski Uniwersytet Edukologiczny, Litwa

DIALOG Z WIELOKULTUROWYM DZIEDZICTWEM W POWIEŚCI HERKUSA KUNČIUSA LITWIN W WILNIE

W referacie omawiana jest wielowarstwowa fabuła powieści Kunčiusa *Litwin w Wilnie*. Obłądny pochód wolności Napoleona Šeputisa w „litewskiej Jerozolimie” przypomina średniowieczny taniec śmierci. Bohater błądzi w labiryntach wielokulturowości pomiędzy sowiecką przeszłością miasta, wyidealizowanym obrazem miasta jako stolicy litewskości oraz współczesnym Wilnem. Przeszłość w powieści przeplata się z teraźniejszością, sowiecki styl życia z wątpliwymi urokami życia w niepodległej Litwie. Obywatelska postawa narratora polega na krytycznym stosunku zarówno wobec nieodległej przeszłości z okresu przynależności Litwy do ZSRR, jak i na mitycznym jednoznacznie bohaterskim ujmowaniu litewskiej tożsamości narodowej.

Oziewicz Marek

University of Minnesota-Twin Cities, the USA

SHARING STORIES IN A GLOBAL WORLD: RUTA SEPETYS' SHADES OF GRAY AS BLOODLANDS FICTION

This talk examines the novel *Between Shades of Gray* (2011) by Lithuanian American author Ruta Sepetys as one of the first works of YA historical fiction published in the US that open a window to American readers on a world they did not know existed. Set in 1941, *Between Shades of Gray* recounts fifteen-year-old Lina's harrowing deportation, with her family, from Lithuania to forced labor camps in Siberia and their first year in exile. *Between Shades of Gray* is presented as part of the emerging genre of Bloodlands fiction that describes fates of peoples in the areas of Eastern Europe whose populations became victims of genocidal policies of the Soviet and Nazi regimes. Stories of these sufferings have long gone untold, and only now have started to emerge in

works of fiction addressed to the young audience. The argument is for the need of establishing Bloodlands fiction as a genre of global literature. Within this lens, a closer look is taken at what exactly Sepetys' novel offers to young international audience.

Petkevičiūtė Violeta, Selmistraitis Linas

Lithuanian University of Educational Sciences, Lithuania, Vilnius Simonas Stanevičius Secondary School, Lithuania

ON EQUIVALENT AND NON-EQUIVALENT DERIVATIONAL PATTERNS OF ENGLISH AND LITHUANIAN COMPOUND NOUNS

The paper deals with the patterns of building compounds in the English and Lithuanian languages. The aim of the research is to find out isomorphic and allomorphic features of derivational patterns and semantic structure of compounds in English and Lithuanian. Descriptive, analytic and method of contrastive analysis were employed for observation and analysis of compounds. Due to a limited scope of the present paper, the two main aspects were selected for analysis, namely, the structural and the semantic features of compound nouns in English and Lithuanian. The novel *Saturday* by Ian McEwan and its translation into Lithuanian *Šeštadienis* (the translator – Mėta Žukaitė) were chosen as the source for obtaining the empirical data. Samples of compound nouns were selected randomly according to the compositional patterns.

The analysis revealed that the most frequent patterns which coincide in both languages are *the noun + the noun*, *the adjective + the noun*. However, there is no full equivalence between these patterns, i.e. in the English compound the first element can be the noun, while in its Lithuanian equivalent the first component can be the adjective, for example, *the noun + the noun* (in English) vs. *the adjective + the noun* (in Lithuanian).

Furthermore, the findings of the analysis demonstrated that the Lithuanian equivalents of the English compounds are mostly free collocations.

Regarding the semantic features of English and Lithuanian compound nouns, the results of the analysis disclosed that the most frequent relations are that of *purpose*. The second most frequent relations are *instrumental*, whereas the least frequent ones are that of *place* and *time*.

Pogožilskaia Liudmila, Rackevičienė Sigita

Mykolas Romeris University, Lithuania

COMPARATIVE ANALYSIS OF CONSTITUTIONAL ONE-WORD TERMS IN LITHUANIAN, RUSSIAN AND ENGLISH

The aim of the article is to present the results of the comparative word-formation analysis of one-word terms of the Lithuanian, Russian and English constitutional law. The terms were collected from the Constitution of the Republic of Lithuania (1992), the Constitution of the Russian Federation (1993) and major UK legal acts of constitutional nature translated into Modern English, namely Magna Carta (1279), Habeas Corpus Act (1679), the Bill of Rights (1689) and the Act of Settlement (1700), including the amendments as in force today, and the original text of the Human Rights Act (1998). The investigated terms are formed in the languages which belong to three different branches of the Indo-European language family (a Baltic, an East Slavic and a West Germanic) and are used in three different legal systems with different term formation traditions. These differences determine the peculiarities of their formal structure which the authors seek to

reveal. The article describes the term formation patterns and their frequency, as well as the general tendencies of one-word term formation in the investigated languages. The research is based on the principles of synchronic word formation analysis, the descriptive-contrastive analysis and the quantitative analysis of the collected data. The findings of the comparative analysis are expected to be useful for the development of legal terminology of Lithuania, Russia and other countries.

Račienė Ernesta

Bildungswissenschaftliche Universität Litauens / Technische Gediminas-Universität Vilnius, Litauen

ZUR FRAGE DER WECHSELBEZIEHUNGEN VON SPRACHE UND KULTUR

Globalisierung, offene Grenzen, intensive Integrationsprozesse eröffnen neue Kommunikationsmöglichkeiten, aktualisieren Kultur- und Sprachkontakte. Die intensiven Beziehungen auf allen Gebieten führen zu wechselseitiger Beeinflussung in der Kommunikation und im Sprachsystem. Sowohl Litauisch als auch Deutsch werden in der heutigen mehrsprachigen und multikulturellen Welt von vielen anderen Sprachen beeinflusst und unterliegen Tendenzen der Internationalisierung.

Sprachenvielfalt im Globalisierungsprozess, Auswirkungen der Globalisierung auf Sprachen und nationale Kulturen, Probleme der Wechselbeziehungen der Sprachen Europas, Einfluss des Englischen auf das Deutsche und andere Nationalsprachen – all dies sind in der deutschen Sprachwissenschaft zurzeit vielfach diskutierte Fragen. Ähnliche Fragen stehen auch im Mittelpunkt der Forschung einiger Lituanisten, die sich besonders mit dem Problem von Entlehnungsprozessen in der litauischen Gegenwartssprache befassen.

In der Sprache widerspiegelt sich der Kulturwandel eines Volkes, denn die Sprache folgt der Kultur, und wenn sich kulturelle Änderungen einstellen, so ändert sich auch die Sprache. Die politischen, wirtschaftlichen und sozial-kulturellen Veränderungen, die durch neue Situation in unseren Ländern hervorgerufen werden, beeinflussen die nationale Kultur und vor allem die Sprache als ihr wichtigstes Ausdrucksmittel. Jede Sprache repräsentiert eine besondere und eigene kulturelle, regionale, nationale Befindlichkeit und ermöglicht unsere gesellschaftliche Identifikation. Die Übernahme von Elementen fremder Kultur, die sich in der Sprache als fremdsprachliche Infiltration manifestiert, kann eine gewisse Gefahr für die einzelnen kulturellen Identitäten und für die Sprachen selbst darstellen.

Im Beitrag werden einige Verwendungstendenzen von Fremdwörtern in der deutschen und litauischen Mediensprache der letzten zwei Jahrzehnte betrachtet und unter interkulturellem Aspekt verglichen. Das Ziel des Beitrages ist es, am Beispiel der Mediensprache zu zeigen, wie das Litauische auf den Globalisierungsprozess reagiert und festzustellen, ob und inwiefern die Entwicklungsdynamik des Litauischen mit allgemeinen sprachlichen Vernetzungsprozessen übereinstimmt. Es wird auch versucht, die Transformationen von Grundwerten, Identität und traditioneller litauischer Kultur, die sich in der Lexik manifestieren, aufzudecken und mit den deutschen sowohl gesamteuropäischen Tendenzen zu parallelisieren.

METAFORA, KAIP KULTŪRŲ SKIRTIS LIETUVIŲ IR ŠVEDŲ POEZIJOS TRADICIJOJE

Metafora, būdama viena pagrindinių poetinės semantikos įkūnytojų, sykiu liudija ir pasaulėjautos refleksijas. Tai pasakytina ne tik apie individualius kūrėjus ar laike kintančias literatūrų tradicijas, bet ir apie įvairių kultūrų aksiologinę patirtį. Poetikos metafora ir intelektualinė metafora yra tarsi du kultūros patirtyje susisiekiantys indai. Ši problema atskleidžiama konferencijos pranešime, pasitelkiant dviejų kultūrų – lietuvių ir švedų – poetinės tradicijos bei patirties gretinimą. Teoriniu pranešimo pamatu tampa komparatyvistinis tyrimo metodas ir istorinė hermeneutinė interpretacija. Pateikties kontekstu pasitarnauja lietuvių ir švedų poezijos tradicija, jos savitumai laiko raidoje. Pagrindinis įžvalgų taikiny – poetinė bei intelektualinė metafora, jos bendrumai ir skirtys lietuvių ir švedų poezijos patirtyse. Pranešimo tikslas – pagrįsti hipotetinę mintį, kad metaforinis mąstymas poezijoje – ne tik tam tikra raiškos refleksija, bet ir – kur kas svarbiau – binarinis pasaulio ir būties suvokimo matmuo, poezijoje ieškantis įvaizdžio ir intelektualinės atkurties. Pranešime pasitelkiami poezijos pavyzdžiai iš laike plataus lietuvių ir švedų poezijos spektro: nuo XIX amžiaus (moderniosios literatūros formavimosi) iki pastarųjų dešimtmečių. Tokio pobūdžio tyrinėjimas atliktas pirmą kartą ir pristatomas kaip inovatyvus indėlis į baltų-skandinavų literatūrų tyrinėjimus.

„AŠ NEŽINO, KAIP PASAKYTI LIETUVIŠKAI“: LIETUVIŲ KAIP ANTROSIOS KALBOS ĮSISAVINIMAS

Į Lietuvą dėl įvairių priežasčių po Nepriklausomybės paskelbimo atvyksta gyventi užsieniečių, jų ypač pagausėjo per pastaruosius keletą metų. Gyvendami Lietuvoje užsieniečiai susiduria su lietuvių kalba kasdien, tačiau vieniems labiau, kitiems mažiau reikia aktyviai ją vartoti. Lietuvių kaip svetimosios kalbos mokymas turi jau gana netrumpą tradiciją, yra parengta įvairios mokomosios medžiagos, yra nemažai kalbos kursų, mokyklų. Tačiau trūksta tyrimų apie tai, kaip morfologiškai labai turtinga lietuvių kalba iš tiesų yra įsisavinama, kokie aspektai negimtakalbių yra pastebimi anksčiau, kurie vėliau, kokios formos imamos vartoti iškart, o kurios neįsisavinamos net pažengusiųjų lygmenyje.

Šiame pranešime pristatomas šiuo metu vykdomas tyrimas apie lietuvių kaip antrosios kalbos įsisavinimą. Tyrimo tikslas – ištirti lietuvių kaip antrosios kalbos spontanišką, arba daugiausia spontanišką, įsisavinimą. Stengiamasi nustatyti, kaip kitakalbių yra įsisavinama lietuvių kalba, kokia seka ir kokiais principais (pragmatiniais, gramatiniais ar pan.) remiantis įsisavinami skirtingų kalbos lygmenų (morfologijos, sintaksės ir pan.) elementai. Didžiausias dėmesys kreipiamas į gramatikos įsisavinimą, ypač veiksmažodžio morfologiją. Tyrimas vykdomas skerspjuvio metodu, vienu laikotarpiu surenkami kalbos duomenys iš skirtingo kalbinio lygio informantų, kurie vėliau analizuojami ir lyginami tarpusavyje. Duomenys renkami naudojant pusiau struktūruoto (socio)lingvistinio interviu metodą ir keletą kalbinių užduočių. Gauti duomenys vėliau transkribuojami ir analizuojami.

Pranešime pristatomas lietuvių kalbos kaip antrosios įsisavinimą veikiantys faktoriai, tokie kaip kalbinės nuostatos, sunkumai, su kuriais susiduria Lietuvoje gyvenantys užsieniečiai ir pirminės įžvalgos apie lietuvių kalbos kaip antrosios įsisavinimą, remiantis tiek metalingvistiniais duomenimis, gautais interviu metu, tiek atsiskleidžiančiais iš pačios tiriamųjų kalbos.

Ryvitytė Birutė, Kareniauskaitė Aušra

Vilnius University, Lithuania

DIVERSITY OF PROMOTIONAL STRATEGIES IN ONLINE ACADEMIC BLURBS: BRITISH VS LITHUANIAN PUBLISHERS

In the era of modern technologies, networking and digital communication, all prestigious publishers have their official websites allowing the potential customers to easily view book catalogues online, read book reviews and order the books they liked via the Internet. Promotion is essential for successful marketing and book blurbs is one of the most convenient and accessible advertising tools publishers use in order to attract the attention of their readership.

Although structural variation of the promotional genre of book blurbs has been dealt with extensively in discourse studies, little research has been reported in the case of cross-cultural variation of professional and academic genres (in the light of modern technologies). Thus, the aim of the research is to fill this gap, as well as to identify and compare certain patterns and differences of online “digital” blurb realizations, specifically connected with the publishing of British and Lithuanian books of hard science. The data of the research consist of 118 online blurbs of hard sciences, published in 2004 – 2013, of six prestigious publishing houses – British (Cambridge University Press, Oxford University Press and Imperial College Press) and Lithuanian (Vytautas Magnus University Press, Vilnius Gediminas Technical University Press “Technika” and Kaunas University of Technology Press). The study follows the tradition of the growing number of investigations into this genre (Kathpalia 1997; Bhatia 2004; Marčiulionienė 2006; Cacchiani 2007; Gea-Valor 2007; Basturkmen 2009; Onder 2013, et al).

Based on the findings, a two-level generic structure (moves and steps) is proposed for the blurbs. The findings suggest that British and Lithuanian academic publishers prefer different schematic structures of online blurbs as well as different strategies of attracting the readers’ attention to the publication. The analysis of promotional elements in the two corpora (lexical and discourse-pragmatic features) reveals that online book blurbs employ the art of advertising through the use of favourable expressions and innovative uses of rhetorical strategies to persuade the reader to read and purchase the publication. As academic genres are socio-culturally determined and their success partly depends upon their pragmatic value for a disciplinary community, this comparative study also reveals the cross-cultural differences between online book blurbs used by international UK-based and local Lithuanian publishers and factors that are responsible for shaping genres in different socio-cultural contexts.

Rumšas Armandas

Vilnius University Kaunas Faculty of Humanities, Lithuania

SHIFT OF EMPHASIS IN ADVERTISEMENT SLOGAN TRANSLATION

The second half of the 20th century is denoted as the age of the explosive increase of advertising. A catchy slogan is fundamental when seeking high efficiency of any advertising campaign. In the middle of the 20th century, advertisements were mostly employed in a single geographical area; however, with the development and the increase of the importance of economic alliances, international trade organizations and internet-based businesses, two parallel processes have been taking place, first of all, many businesses started targeting more than one economic, cultural, national, etc. environment and secondly, those companies were made to adapt to local conditions in terms of traditions, ethics, morals, etc. This resulted not only in the increased competition (multiple companies representing the same industry started operating in the same economic environment) but also in adaptation of their global marketing strategies at regional levels. As a result, more and more slogans are being run in a number of languages.

The general trends of key word translation in advertisements are: 1) Longer slogans (i.e. those containing more words) tend to be translated word-for-word more frequently than shorter slogans; 2) Longer slogans tend to maintain their key words in the target language more frequently than shorter slogans; 3) Pronouns and adjectives preserve their emphatic functions the most frequently while nouns and verbs remain the focus of the target language slogan the least frequently; 4) Choices of key words in terms of parts of speech depend on the target language and are likely impacted by its syntactic pattern; hence, the original structures are more frequently preserved in languages which are syntactically closer to the English language. Syntactic differences between languages are inherently involved whenever translation is concerned; similarly, semantic patterns and shades of meaning of specific lexical entities do not allow to preserve or to avoid meanings hidden between the lines.

The translation of the key words in advertisements runs parallel with the choices of shifting from or preserving the lexical and syntactic structure of the source text. If the original text is translated on the word-for-word basis, the source key words are usually replaced by their closest equivalents in the target language meanwhile the translators' choices seeking the reproduction of the impact over the textual structure result in the production of the new key words and emphasis points.

Rumšienė Goda

Vilnius University Kaunas Faculty of Humanities, Lithuania

SYNTACTIC DEVELOPMENTS IN ADVERTISEMENT SLOGAN TRANSLATION

Current developments in the world economy have led to the advance of multinational business entities operating in regional markets. In order to succeed, these megabusineses are required to adapt to local cultures. One of the key areas of their target activity is the translation/adaptation of advertising slogans optimally appealing to the mindsets of the specific target audience which is complicated by the strife to maintain the recognizability of the worldwide campaign, especially in multicultural or border area environments.

Advertisement slogan translation is predominantly target-oriented. The differences of the semantic scope of lexical units, the undesired development of secondary meanings and a variety of issues related with cultural differences contribute to the shift from the word-per-word translation to the impact-based rendering; hence, with the increase of the text length, the rate of pragmatically motivated changes decreases as it is always simpler to translate a longer text word-for-word than a shorter one. Numerous pragmatic factors come into consideration as due to secondary meanings,

shifts in emphasis, syntactic, stress and other patterns, the original version fails to achieve the desired impact in the target language.

The choice of target-oriented translation depends on the length of the source text: the shorter the original text is the more prominent is the stress on the lexical detachment of the target text from its source thus proving that the *skopos* theory claiming that there is no need to stick to linguistic equivalence and that whatever fits the objective is fine (hence translation is no longer seen as transcoding but instead as an act of communication) may serve as the theoretical background for advertisement translation. Consequently, contemporary slogan translation is based on the premise that the addressee perceives the slogan message intuitively while the purpose of the target text is predominantly seen as the main determinant for the selected translation methods and strategies used to produce a functionally adequate or appropriate result. Considering that different languages by default have different syntactic structures it is advantageous to establish the most efficient ways of overcoming inherent dissimilarities and maintaining the recognizability and the functional message of the target text.

Rusko Tatjana

Vilnius Gediminas Technical University, Lithuania

POLITENESS AND COMMUNICATION PRINCIPLES IN COMMUNICATION

During the last two decades human communication has become a topic of interest for language analysts. Communication is the key factor of any society existence. Cultural and economic development has totally changed the nature of interpersonal communication. Its success depends on the awareness of speech behavior socio-ethic principles. Following the principles of politeness and cooperation is the prerequisite of successful communication.

Infelicitous producing or inadequate perception and erroneous conception of the information result in communication failures and creation of a conflict situation. The use of politeness formula is governed by various rules: a) linguistic proper, regulating the choice of lexical means, grammatical categories and syntactic structures from among functionally similar or synonymous; b) social ones, that dictate the use of already chosen units in accordance with social roles of communicators, c) situational ones, that demonstrate total concord of speech etiquette with communication circumstances and atmosphere. Both politeness and cooperation functions overlap as they govern people's social behavior and communication activity. Language has in store various means that help communicants achieve felicitous communication.

Hence this subject is germane and most topical to education in general and language teaching in particular.

Schimmels Kristina

Mykolas Romeris University, Lithuania

WHO CAN TURN THE WORLD ON WITH HER SMILE: A COMPARISON OF THE NOVELS JANE EYRE AND ANNE OF GREEN GABLES

For many academics, children's literature is simple, childish, and shallow. To the majority of literary critics, those who study children's literature are not true intellectuals who should be taken

seriously. However, I believe that children's literature adds to our general knowledge and enjoyment of literature as well as adding to the greater conversation of major issues in literature. In many cases, children's literature provides a basis for reading and understanding literature as we grow into adults. In this paper, I would like to begin to break down the stigma attached to the study of children's literature by comparing one of the most important texts of 20th century North American children's literature – *Anne of Green Gables* by L.M. Montgomery – with one of the most important 19th century feminist works from Great Britain – *Jane Eyre* by Charlotte Bronte.

I will be using Elaine Showalter's text *A Literature of Her Own: British Women Novelists from Bronte to Lessing* as a framework for the comparisons I will make. I will explain how the novels are works of First Wave Feminism as they focus on the issues of women's education and the potential for women to work beyond the nineteenth century expectations of marriage and motherhood for all women, even though there are more than 60 years between the publication dates of the texts. Even though *Anne of Green Gables* may at first seem like a counterfeit work to *Jane Eyre*, it is a novel that breaks new ground as a book written for girls just as *Jane Eyre* created a new type of dialogue for women. *Anne of Green Gables* is not just a girls' version of a Gothic first wave feminist novel, but the text, with its addition of humor, helps create a new genre of literature for girls. However, *Anne of Green Gables* never loses sight of the debt to feminism set by *Jane Eyre*. *Anne of Green Gables*, in many ways, helps prepares child readers for the themes and actions that they will encounter when they read *Jane Eyre* as adults. The novels are similar; however, their differences, like a complete bildungsroman in *Jane Eyre*'s Gothic tale or the addition of Relief Theory of Humor in *Anne of Green Gables*, make them both enjoyable and valuable to all readers, either adult or child.

Shishova Elena

Tupolev Kazan State Technical University, Russia

FUNCTIONAL ROLE OF POLITICAL METAPHORICAL DYSPHEMISMS IN THE INTERCULTURAL COMMUNICATION

The primary goal of politicians, who, as trainers, conduct their commands forward to victory, - in the fullness of time to find the main words for this victory. It has always been accounted throughout the history that only an eloquent speaker can gain public attention to his personality, that the word rules the world. However, in fact, the success of a rhetorician was gained by the application of various linguistic methods. The techniques are rather interchangeable: at one period an illusionary and ephemeral world is made up by euphemisms, at another – only direct manipulative language full of caustic remarks becomes acceptable to retain the power. Today the choice of style by a politician is determined, to the considerable extent, by the definite communicative situation, and the flexibility of political behaviour depends on the level of language consciousness development, on the volume of lexicon a particular politician possesses. However, all in all, since the second half of the XXth century the dominating discursal types are reconstructed into qualitatively new discourse – aggressive, rhetorical, actualizing the function of influence in the language – that is dysphemistic.

Roughness is a sign of infirmity: not being able to attract attention by contents, urgency, sharpness of problems and offered decisions, the speaker tries to stand out against a crowd by rough speech. But it is not the case with political discourse. Playing another role in the speech of political leaders, dysphemisation mostly becomes an image-maker.

On the whole, the aim of my presentation is to demonstrate an actualization of such speech device as dysphemism usage and determine its functional role for political discourse. Particularly the functioning of metaphorical dysphemisms, or dysphemised phraseological units (a lot of dysphemised phraseological units are created by means of a metaphorical transfer), will come into research sight. Metaphorical dysphemisms are typically found in the Russian political discourse, specifically, in the speech of V.V. Putin, converting him into a truly popular President. His sociocultural dysphemisms are the words from the folk and for the folk.

Sinkevičienė Jurgita

Universität Vilnius, Litauen

ZUR ABGRENZUNG VON QUOTATIVEN IM DEUTSCHEN UND LITAUISCHEN

Es ist zu bemerken, dass unter dem Begriff der indirekten Evidentialität unterschiedliche Evidenztypen wie *reportative*, *quotative*, *hearsay* zusammengefasst werden. *Evidentials*, *reportatives* und *quotatives* scheinen in vielen Sprachen nur schlecht voneinander unterscheidbar zu sein. So könne z.B. der Satz *Ich höre, dass er kommt* einerseits als akustische Wahrnehmung verstanden werden, andererseits ließe er sich auch als Aufnahme von sprachlichen Mitteilungen verstehen.

In diesem Vortrag wird auf die Problematik der Abgrenzung von Quotativen und Reportativen eingegangen. Es soll gezeigt werden, dass die Quotative im Gegensatz zu Reportativen den Zitatcharakter der mitgeteilten Information betonen und somit sich der Marker

der interpretativen Verwendung annähern. Die Reportative weisen dagegen auf den propositionalen Gehalt einer zuvor gemachten Äußerung, d.h. sie referieren auf eine Informationsquelle, die außerhalb der aktuellen Kommunikationssituation liegt.

Die reportative, quotative und interpretative Funktion wird am Beispiel der lexikalischen litauischen Marker *'atseit'*, *'neva'* und deutschen Marker *'so'* und *'so nach dem Motto'* veranschaulicht. Die Analyse erfolgt dabei an authentischen Beispielen, die der Suchmaschine *Google* entnommen sind. Die Beispiele stammen aus solchen Internetforen wie www.supermama.lt, www.dogforum.de, www.hochzeitsforum.de, www.bfriends.britte.de/foren.

Sipavičiūtė Sigit

Lietuvos edukologijos universitetas, Lietuva

METALITERATŪRINĖS PASAKOJIMO STRATEGIJOS RAIŠKA BRONIAUS RADZEVIČIAUS IR JOHN'Ų FOWLES'Ų ROMANUOSE

Svarbiausia grožinės literatūros teksto struktūrinė dalis yra pasakojimas, kuris organizuoja visus kitus teksto elementus. Lietuvių literatūrologijoje daug dėmesio skiriama įvairioms pasakojimo strategijoms: intertekstualumui, intermedialumui, pasakojimo–montažo technikai. Tačiau metaliteratūrinis pasakojimas į literatūrologų žvalgos lauką nepatenka. Šiuo pranešimu ir siekiame aktualizuoti kalbėjimą apie metaliteratūrą kaip reiškinių, vienijančių lietuvių ir užsienio literatūros tekstus. Pranešime nagrinėsime metaliteratūrinio pasakojimo ypatumus, būdingiausius bruožus, kaip kuriamas metaliteratūrinis pasakojimas, kokias pagrindines temines vertes reprezentuoja metaliteratūrinis pasakojimas.

Apžvelgę metaliteratūrinio pasakojimo teorinius aspektus, pristatysime kaip metaliteratūrinis pasakojimas kuriamas Broniaus Radzevičiaus ir John'ų Fowles'ų romanuose. Broniaus Radzevičiaus romaną „Priešaušrio vieškeliai“ ir John'ų Fowles'ų romanus „Magas“, „Kolekcionierius“, „Mantisa“ sieja metaliteratūrinė pasakojimo strategija. Autorių kūryboje aktualizuojama kūrėjo, rašymo, kūrybos problema.

Sirvydė Rūta

Lietuvos edukologijos universitetas, Lietuva

SIELOS PAIEŠKOS: ATPAŽINIMO POŽYMIAI IR SLĖPTUVĖ

Sielos (gr. *psyche* arba lot. *spiritus*) egzistavimo klausimas domino daugybę filosofų ir įvairių religijų atstovų. Nuomonių amplitudė varijuoja nuo tvirto įsitikinimo apie jos egzistavimą (Aristotelis) iki jos neigimo (Platonas) ar tarpinio varianto, kad tautiečiai sielą turi, o užsieniečiai – ne. Šiuo tyrimu siekiame pažvelgti į kontraversišką sielos klausimą lingvistiniu požiūriu ir papildyti socialinių mokslų diskusiją lingvistinėmis pastabomis.

Tyrimas remiasi anglų (*the British National Corpus*) ir lietuvių (*Dabartinės lietuvių kalbos tekstynas*) kalbų tekstynų medžiaga. Įvairios metaforos parodo, kad siela suvokiama kaip labai sudėtingas reiškiny, kuris net vienos kalbos rėmuose būna tiek abstraktus ar plevenantis, tiek funkcionuojantis kaip konkreti kūno dalis. Daugybė posakių atskleidžia ne tik tokio abstraktaus koncepto suvokimą, bet ir socialines nuostatas bei vertybių skalę. Anglų ir lietuvių kalbų metaforos piešia kultūriškai savitą sielos paveikslą, priskiria skirtingas savybes ir nurodo skirtingas

buveines. Tad šis tyrimas atsako į tris esminius klausimus: kaip atrodo siela, kokiomis savybėmis ji pasižymi ir kur ji slypi skirtingų kultūrų pasaulėžiūroje.

Sriubaitė Jurgita

Lithuanian University of Educational Sciences, Lithuania

FACE-SAVING AND FACE-THREATENING ACTS IN ART REVIEWS

This work is based on the politeness theory developed by linguistic anthropologists P. Brown and S. Levinson and the sociologist of language E. Goffman's concept of *face*. In linguistics, *face* can be understood as a mask, image or impression of oneself that can change depending on the target audience as well as the social interaction. The concept of *face* falls down into two categories: those of a positive face and a negative face. In communication, members of a speech act try to demonstrate a positive image of themselves which explicitly or implicitly reflects the beliefs and values of the participants and at the same time attempt to preserve a positive face of other members (directly or indirectly) participating in the communication act. In fact, any speech act can be regarded as a potential face-threatening act either for the addressor or the addressee(s), or for both.

Reviews, in general, aim at presenting and describing the work, analyzing and evaluating it. The focus here is evaluation, which should be treated as a face-threatening act. It is also interesting to look at how the reviewer presents his evaluative comments saving his *face* (image) at the same time.

This work presents qualitative analysis of art reviews of the period of the 1970s paying attention to different strategies that are applied by the reviewers in face-saving and/or face-threatening acts while explicitly and/or implicitly expressing their personal evaluation and at the same time maintaining their positive face.

Stankevič Ernesta

Lietuvos edukologijos universitetas, Lietuva

BŪSIMŲ ANGLŲ K. MOKYTOJŲ TIRIAMOSIOS VEIKLOS IR JOS VEIKSNIŲ SUPRATIMAS

Pranešimo tikslas atskleisti būsimų anglų k. mokytojų tiriamosios veiklos supratimą bei jų nuomonę apie veiknius, kurie turi lemiamą įtaką jau dirbančių mokytojų įsitraukimui į tokią veiklą. Anketinėje apklausoje dalyvavo ketvirto kurso LEU anglų k. filologai, kurie taip pat įgis mokytojo kvalifikaciją. Iš studentų atsakymų į anketos klausimus ir jų baigiamojo pedagoginio darbo rašymo patirties, sprendžiama kokią įtaką išklausti universitetiniai dalykai bei pedagoginė praktika turėjo jų kalbos mokytojo tiriamosios veiklos supratimo formavimuisi ir kaip aukštoji mokykla turėtų efektyviai prisidėti prie kalbų mokytojų rengimo vykdyti tiriamąją veiklą mokykloje.

Sušinskienė Solveiga

Šiauliai University, Lithuania

ACTION NOMINALS AS CONCEPTUAL SHELLS IN ENGLISH ACADEMIC TEXTS

Action nominals (nomina actionis) are derived from verbs, either derivationally or inflectionally. They may refer to both actions and situations (propositions). Action nominals involve verbal nouns, gerunds, and nominalizations. Within the framework of semantics and discourse, action nominals combine verbal and nominal features.

In linguistics, shell nouns are grouped into two ways: as abstract nouns (e.g. case, chance, problem, reason, thing, etc.) and abstract noun phrases (e.g. government's aim, development of economy, etc.). The aim of the present study is to analyze action nominals and their co-texts (linguistics environments) in English academic texts. The corpus data for the present paper were drawn from the academic component of the BNC. As the study was not aimed at a typological investigation of action nominals, the analysis was based on the evidence drawn from the texts without considering the incidence of the structures in the said academic texts.

The analysis proved that action nominals (AN) may participate in the following structural patterns: ADJECTIVE + AN, PARTICIPLE + AN, PREPOSITION + AN, AN + PREPOSITION + AN, VERB + AN, HAVE + AN, AN + INFINITIVE, AN + ATTRIBUTIVE CLAUSE, AN + ATTRIBUTIVE PARTICIPLE / ADJECTIVE, GENITIVE NOUN + ABSTRACT NOUN, THERE + VERB + AN + PLACE ADVERBIAL. The abstract nouns that occur in these patterns function as things (entities) in propositions. Thus the metaphorical term conceptual shell is used to prove the encapsulation of the meaning within the action nominals.

Šeškauskienė Inesa
Vilniaus universitetas, Lietuva

KAS TA METAFORA, ARBA DAR KARTĄ APIE METAFORŲ TYRIMO METODUS

Taip vadinamos tradicinės, arba klasikinės, pakraipos literatūros ir kalbos tyrėjai yra gerai susipažinę su aristoteliškąja metaforos samprata. Pastaraisiais dešimtmečiais plačiai diskutuojama kita, kognityvinės mokyklos išplėtotą, nors ir ne visiškai originali, konceptualiosios metaforos teorija (KMT). Susiformavusi amerikietiškoje mokslo paradigmoje, KMT pradžioje nekėlė didesnių problemų, nepaisant to, kad empiriniuose tyrimuose dėl metodologinių sunkumų ji buvo (ir tebėra) sunkiai pritaikoma, gal išskyrus psicholingvistinį eksperimentą. Laikui bėgant metaforų nustatymo metodikos problemos keliamos vis dažniau ir diskutuojamos daug aštriau.

Šiame pranešime pristatomi metaforų nustatymo būdai, daugiausia dėmesio skiriant skirčiai tarp amerikietiškosios ir europinės mokyklos bei pastarosios jungčiai su tekstynų lingvistika. Išsamiau atskleidžiama Europos mokyklos inicijuota, tačiau pamažu išėjusi už regiono ribų Pragglejaz grupės pasiūlyta metodika (žr. Pragglejaz Group 2007), vėliau Amsterdamo grupės išsamiai papildyta ir empiriškai patikrinta (Steen et al. 2010). Kita ryški atmaina yra glaudžiai susijusi su tyrimui pasitelkiamais tekstynais ir jų pagalba nustatoma junglumo modeliais (plg. Stefanowitsch 2004, 2006, Deignan 2005 ir pan.). Manytina, kad būtent tokia tyrimo prieiga leidžia maksimaliai objektyvizuoti lingvisto introspekciją tiek tiriant vieną kalbą (ir kultūrą), tiek kelias. Tokios prieigos privalumai pranešime parodomi konkrečiais pavyzdžiais iš anglų ir lietuvių kalbos.

DER MENSCH IST, WAS ER ISST: DEUTSCHE UND LITAUISCHE PHRASEOLOGISMEN MIT BEZEICHNUNGEN VON LEBENSMITTELN, GETRÄNKEN UND SPEISEN IM KOMPONENTENBESTAND

Das **Ziel** des Vortrags besteht in dem Vergleich der deutschen und der litauischen Phraseologismen mit Bezeichnungen von Lebensmitteln, Getränken und Speisen unter Berücksichtigung deren kulturellen Eingebundenheit.

Das Thema knüpft an L. Feuerbachs Spruch „Der Mensch ist, was er ist“ an, mit dem der Philosoph darauf hinweist, dass der Anfang der Existenz die Ernährung sei, und somit „seine gastrosophische Anthropologie der menschlichen Existenz“ postuliert (Lemke, 2004, 119). Es kann gesagt werden, dass die sog. gastronomische Phraseologie einen relevanten Aspekt **des sprachlichen Weltbildes** (im Sinne von Dobrovolskij, 1992) widerspiegeln kann und dass neben somatischen (Földes, 1985; Būdvytytė, 2003; Mellado Blanco, 2009; Gulawska-Gawkowska, 2013) oder animalistischen (Masiulionytė, 2008, 2007; Mussner, 2012; Szczek, 2003; Chrissou, 2000) auch kulinarische Phraseologismen zum Gegenstand einer kontrastiven Untersuchung werden können. Der Aspekt der Nahrung ist bisher nur im Beitrag von Toleikienė (2006) behandelt worden und die Rolle der Nahrungsmittel (der mythischen Wesen) im Litauischen hat Jasiūnaitė (2010) untersucht.

Die **Ergebnisse** der vorliegenden Untersuchung basieren auf mithilfe lexikografischer Quellen (DRW 2008, FŽ 2001, PŽ 2014) erstellten **Parallelkorpora**, die neben Belegen mit Komponenten wie *Brot / duona*, *Butter / sviestas*, *Milch / pienas*, *Zucker / cukrus*, *Brei / košė*, *Suppe / sriuba*, *Kuchen / pyragas* auch Phraseologismen mit sprachspezifischen Komponenten wie *Hackepeter*, *Kakao* im Deutschen oder *aguona*, *batviniai*, *barščiai*, *česnakas* im Litauischen umfassen.

Zuerst werden die Belege nach Komponenten systematisiert, dabei wird auf Ähnlichkeiten und Unterschiede im Komponenteninventar der beiden Sprachen verwiesen. Dann wird im Rahmen der kontrastiven semantischen Analyse auf die symbolische Bedeutung der gewählten kulinarischen Komponenten eingegangen, es wird die Motivation der Belege erläutert.

Die Rolle der Lebensmittel und Speisen im Alltag des Menschen und die darauf beruhenden Beobachtungen lassen viele Gemeinsamkeiten im sprachlichen Weltbild des Deutschen und des Litauischen vermuten. Umso interessanter können die vorgefundenen sprach- und kulturspezifisch geprägten Unterschiede erscheinen.

ABITURPRÜFUNG DEUTSCH 2013 IN ESTLAND, LETTLAND UND LITAUEN IM VERGLEICH

Das **Ziel** des Vortrags besteht darin, die staatliche Abiturprüfung im Fach Deutsch in Estland, Lettland und Litauen aus dem Jahr 2013 zu vergleichen. Als **Forschungsobjekt** dienen die Prüfungsaufgaben, die auf den Homepages der für die Abiturprüfungen zuständigen

Institutionen – Innove-Stiftung (www.innove.ee), NEC (www.nec.lt) und VISC (www.visc.gov.lv) – veröffentlicht sind. Zusätzlich werden die aktuellen Prüfungsprogramme sowie weitere Dokumente analysiert.

Die **Aktualität** der Untersuchung lässt sich in mehreren Hinsichten skizzieren:

Die Fremdsprachenkenntnisse werden zu einer relevanten Zulassungsvoraussetzung zum Hochschulstudium: 2015 müssen bei der Bewerbung um vom Staat finanzierte Studienplätze Fremdsprachenkenntnisse von mindestens B1 nach dem GER nachgewiesen werden (ŠMM 2013).

Die Abiturprüfungen steigen von der normorientierten Bewertung auf die kriterienorientierte um. Die Leistungen der AbiturientInnen sollen gemäß den Referenzniveaus des GER ausgewiesen werden. Das Verfahren, bei dem eine Prüfung mit dem GER in Beziehung gebracht wird, ist kompliziert (CoE, 2013). Andererseits gibt es auch curriculare Vorgaben. Das NEC arbeitet seit 2012 an einem Projekt, in dem ein Prüfungsmodell für vier Fremdsprachen erstellt und erprobt sowie von nationalen und internationalen Experten begutachtet wurde (NEC, 2013; UCLES 2013). Es ist interessant, die Situation in den baltischen Ländern zu vergleichen.

In Litauen liegen nur wenige Forschungsergebnisse zu den Abiturprüfungen vor. Erwähnt kann hier ein Beitrag zur Thematik der Hör- und Leseaufgaben in Abiturprüfungen (Juknevičienė, 2006). In Deutschland erfreut sich das Thema Sprachprüfungen dagegen großen Interesses (z.B. Grotjahn, Kleppin, 2004; Demig, 2011; Grotjahn 2006; 2010), die Prüfungsdidaktik etabliert sich als neue Disziplin (Tinnefeld, 2013).

Die **Forschungsaufgaben** umfassen folgende Aspekte:

1. Situation der Prüfung: allgemeine Statistik, Zielsetzung in Bezug auf den GER.
2. Aufbau der Prüfung: Bestandteile, Gewichtung.
3. Fertigkeiten im Einzelnen.

Als **Forschungsmethoden** sind deskriptives und metaanalytisches Verfahren sowie die qualitative Auswertung vorgesehen.

Zum Schluss werden positive Erfahrungen hervorgehoben, die als Vorbild dienen können, sowie offene Fragen aufgeworfen.

Talerko Valentina

Universität Daugavpils, Lettland

MULTIKULTURALITÄT AM BEISPIEL EINER SKIZZE

Im Referat geht es um die Skizze der deutsch-baltischen Schriftstellerin Mia Munier-Wroblewski (1882-1965) „In der *goldenen Sonne*“. Mit dem Einblick in die Biographie der Autorin wird auf die entscheidende Bedeutung der politischen Ereignisse in der 1. Hälfte des 20. Jhs. hingewiesen und mit der Darstellung der interkulturellen Situation in Kurland (heute Kurzeme) geschildert. Diese Darstellung gewährleistet die Skizze „In der *goldenen Sonne*“, veröffentlicht 1915 in der „Libauschen Zeitung“. Viele Aspekte des Referats werden im Vergleich mit dem russisch-deutschen Schriftsteller Andreas von Sadonsky erörtert, der einen Artikel über diese Skizze veröffentlichen ließ. In der Skizze geht es um das einfache Leben eines jüdischen Familienpaares in einem Provinzstädtchen und kann als Aufruf gegen den Nationalhass und den ausgebrochenen Krieg verstanden werden.

NUSIKALSTAMUMO KONCEPTUALIZAVIMAS PUBLICISTIKOJE: GRETINAMASIS TYRIMAS

Konceptualioji metafora yra plačiai tyrinėjama kognityviosios lingvistikos sritis. Teigiama, kad būtent šios metaforos lemia mūsų mastymo struktūrą, abstrakčias idėjas suvokiame pasitelkę savo fizinę patirtį. Pavyzdžiui, iš konceptualiosios metaforos laikas yra pinigai, kurioje laikas žymi *tikslo sritį* (angl. target domain), o pinigai – *šaltinio sritį* (angl. source domain), atsiranda tokios plačiai vartojamos metaforos kaip *švaistyti / investuoti laiką* (Ungerer ir Schmid, 2006). Tradicinis požiūris į metaforą kaip tekste atliekančios tik estetinę funkciją skiriasi nuo konceptualiosios metaforos teorijos, išplėtos Lakoff ir Johnson (2003). Šie mokslininkai teigia, kad mūsų konceptualiosios sistemos pokyčiai lemia mūsų pasaulio suvokimą (p.146). Kiti tyrinėtojai, Dirven ir Verspoor, (2004) skiria du požiūrius: gimtoji kalba lemia mąstymą (p. 144) ir visos žmonijos mąstymas – panašus (p. 128). Šiuo tyrimu siekiama išsiaiškinti, kuri tezė gali būti pagrįsta konkrečiais tyrimais. Darbe nagrinėjamos metaforos rinktos iš populiarių interneto tinklalapių (www.lrytas.lt ir www.theguardian.com) straipsnių nusikalstamumo tema lietuvių ir anglų kalbomis. Iš viso tekstyną sudaro 62 tūkst. žodžių. Nagrinėjant metaforas, rastas straipsniuose, siekiama nustatyti kalbų skirtumus ir panašumus. Remiamasi Thibodeau ir Boroditsky (2011) darbo prielaida, išreikšta skirtingomis metaforomis: Nusikalstamumas – tai virusas; Nusikalstamumas – tai žvėris. Siekiant išsiaiškinti pagrindinę konceptualiąją metaforą kiekvienoje kalboje naudojamosi „Antconc“ programa, ieškant raktinio žodžio ir sudarant dažniausiai vartojamų metaforinių išreiškimų sąrašą. Nustatyta, kad konceptualiosios metaforos abiejose kalbose yra gana panašios, tačiau kalbiniame lygmenyje išreiškiamos skirtingai. Galima teigti, kad egzistuoja tam tikras bendras pasaulio suvokimas, mąstoma pasitelkiant patirtį. Šis tyrimas galėtų būti naudingas siekiant iš esmės suprasti kiekvienos kalbos veikimo principus ir ja mąstančių žmonių pasaulio suvokimą. Juk metaforos yra iš esmės daug dažnesnės kiekvieno mūsų kalboje nei galime tikėtis iš pradžių.

ONTOLOGINĖS METAFOROS VIEŠAJAME SPORTO DISKURSE

Pranešimo tikslas – aptarti kai kuriuos konceptualiųjų metaforų modelius, išryškėjusius analizuojant viešojo sporto diskurso metaforiškus posakius. Viešuoju sporto diskursu laikomi medijų tekstai, kuriuos sieja bendra tema – sportinės varžybos, sportininkų pasiekimai ir pan. Medžiaga rinkta iš interneto portalų *delfi* ir *lrytas*. Tyrimą finansuoja Lietuvos mokslo taryba (nacionalinės mokslo programos „Valstybė ir tauta: paveldas ir tapatumas“ projektas „Konceptualiosios metaforos viešajame diskurse“ (VAT-12022), projekto vadovas profesorius A. Gudavičius).

Ontologinės metaforos dažniausiai apima abstrakčių sričių sudaiktinimo atvejus ir atlieka šių jusliškai nepatiriamų sričių konceptualizavimo funkciją. Kalbant apie sportą ir jo pristatymą masinėse informavimo priemonėse, akivaizdu, kad metaforos vartojamos ne todėl, kad tai abstrakti,

tiesiogiai nesuvokiama sritis, kurios nesudaiktinės nesuvoksi. Tiriant metaforas viešajame diskurse išryškėja komunikacinis metaforos aspektas. Tai gali būti siejama su G. Steeno aprašomų tikslingo metaforų pavartojimo (*an. deliberate*) atvejais, kai metaforos pavartojamos siekiant pasakyti įtaigiau, ekspresyviau, įtikinamiau. Remiantis apibūdintomis konceptualiosiomis ontologinėmis metaforomis, kuriuos sugrupuotos į tris metaforiškų modelius: sportininkai yra daiktai, laimėjimai sporte yra daiktai ir sportiniai žaidimai yra daiktai, pranešime bus aptariamos metaforų funkcijos tiriamame diskurse. Svarbūs yra daiktų požymiai, kurie priskiriami konceptualiosioms tikslo sritims, nes jie atspindi savitą kalbinės bendruomenės požiūrį į kategorizuojamą ir vertinamą pasaulį.

Tuomaitė Virginija

Vytauto Didžiojo universitetas, Lietuva

BENDROSIOS, PROFESINĖS IR AKADEMINĖS UŽSIENIO KALBOS PLĖTOJIMO AUKŠTOJO MOKSLO INSTITUCIJOJE SVARBA ABSOLVENTŲ POŽIŪRIU

Empirinio tyrimo tikslas išsiaiškinti kokias bendrosios, profesinės ir akademinės užsienio kalbos kompetencijas įgijo aukštojo mokslo institucijos absolventai ir nustatyti šių kompetencijų lygmenį bei svarbą. Empirinio tyrimo dalyviai patys vertino savo pirmosios bendrosios, profesinės ir akademinės užsienio kalbos kompetenciją, kurią įgijo aukštojo mokslo institucijoje, pagal pateiktą pasiekimų skalę balais nuo 1 iki 5. Dažniausiai savo pirmąją užsienio kalba respondentai įvardijo anglų kalbą, taip pat rusų kalbą, rečiau – vokiečių ir prancūzų kalbas.

Tyrimo respondentai – Lietuvos aukštųjų mokyklų absolventai, dirbantys įvairiose kompanijose, įmonėse bei įstaigose (toliau – įmonės), ir darbdaviai. Tyrimo respondentų imtis – $n = 470$. Tyrimui pasirinkta imtis atsitiktinė (pasirenkant iš 100000 ir daugiau generalinės aibės visumos ir laikantis nuostatos, kad tokiu atveju imties tūris negali būti mažesnis nei 398 respondentai (Jadov, 1987, iš Kardelis, 2005).

Duomenų rinkimo metodas – apklausa.

Duomenų analizės metodai: Empirinio tyrimo duomenų analizei ir rezultatų pateikimui, jų patikimumui ir tinkamumui pagrįsti, buvo naudojami statistiniai duomenų apdorojimo metodai. Turimi duomenys buvo apdoroti SPSS 13.01 ir MS Excel programomis, pritaikytomis MS Windows operacinei sistemai. Klausimų skalių patikimumui įvertinti skaičiuotas Kronbacho alfos (Cronbach alpha) koeficientas. Duomenims interpretuoti naudotos atsakymų tendencijos, išreikštos procentais. Atliekant skaičiavimus buvo pasirinktas 5% klaidų lygis, rodantis, kad pirmos rūšies klaidų tikimybė yra didesnė nei 5%, o galimybė, jog skaičiavimai neteisingi yra penki atvejai iš šimto (ryšį tarp duomenų rodantys p koeficientai lyginami su 0,05). Duomenims apibendrinti naudoti statistinių duomenų apibendrinimo metodai: aprašomoji statistika, neparametriniai kriterijai: Friedman kriterijus, Vilkoksono kriterijus, chi kvadrato kriterijus, parametriniai kriterijai: Stjudento t testas vienai imčiai ir porinėms imtims, ANOVA. Ryšio stiprumui nustatyti skaičiuotas Pirsono koreliacijos koeficientas.

Tyrimo instrumentas: Remiantis metodologiniu teoriniu užsienio kalbų studijų organizavimo sistemos modernizavimo modelio pagrindu ir praktine patirtimi, buvo parengta struktūruota anketa Lietuvos aukštųjų mokyklų absolventams bei darbdaviams. Anketa taip pat parengta remiantis Bendrųjų Europos kalbų metmenų (BEKM/CEFR), Visuotinės suaugusiųjų studentų vertinimo sistemos (DIALANG), Europos kalbų vertintojų asociacijos (EKVA/ALTE) užsienio kalbų kompetencijų bei mokymosi siekinių apibūdinimo rekomendacijomis, MOLAN projekto parengto tyrimo instrumentu, Lietuvos internetiniame duomenų archyve (LiDA) „Kalbos darbe“ tyrimo

instrumentu ir tyrimo duomenimis, Mykolo Romerio universiteto „Kalbų svarba“ tyrimo instrumentu, ekspertų rekomendacijomis ir esama tyrėjų darbo patirtimi užsienio kalbų mokymo srityje. Taigi, empirinio tyrimo instrumente užsienio kalbų kompetencijos ir mokymosi siekiniai apibrėžiami skirstant juos pagal užsienio kalbos vartosenos turinį – bendrąją kalbą, profesinę kalbą ir akademinę kalbą; pagal užsienio kalbos vartosenos sritis – asmeninio gyvenimo ir viešosios veiklos, profesinės veiklos bei mokymo ir mokymosi; o taip pat kalbinės veiklos rūšis – receptiją (klausymo ir skaitymo kompetencijas), produkciją (kalbėjimo ir rašymo kompetencijos), sąveiką ir tarpininkavimą.

Turkiewicz Halina

Litewski Uniwersytet Edukologiczny, Litwa

WYRÓŻNIKI „MAŁEJ OJCZYZNY“ W POEZJI JAROSŁAWA IWASZKIEWICZA

Kategoria „małej ojczyzny”: teoria i praktyka literacka. Nurt „małych ojczyzn” w literaturze polskiej, najprzedsze nazwiska (Cz. Miłosz, T. Konwicki, J. Mackiewicz, A. Kuśniewicz, J. Strykowski i in.) i utwory. Miejsce i znaczenie Jarosława Iwaszkiewicza na mapie literatury polskiej XX wieku, związek twórczości pisarza z literaturą „małych ojczyzn”. Kontekst biograficzny. Wielokulturowość przestrzeni dzieciństwa. Motywy ukraińskie we wczesnej poezji autora *Oktostychów*: nazwy topograficzne, osobliwości pejzażowe, rustykalność krajobrazu (obraz stepu; kwiaty, krzewy, drzewa; ptaki i zwierzęta). Ludzie i książki (H. Sienkiewicz, M. Konopnicka, I. Siewierianin, A. Rimbaud i in.), inne realia dzieciństwa, zachowane w pamięci pisarza. Wartości oswojane w dzieciństwie i młodości. Otwartość na różne kultury. Literacki obraz świat, obrzędów, obyczajów. Regionalne osobliwości językowe (należałości ukraińskie, rosyjskie w polszczyźnie Iwaszkiewicza). Sensualistyczne efekty w odtwarzaniu aury dzieciństwa, uroków „małej ojczyzny”, opisywanie świata w barwach, dźwiękach, smakach, zapachach, kształtach.

Wyznaczniki „małej ojczyzny” i ich funkcja w dojrzałej i późnej poezji autora *Mapy pogody*, w prozie poetyckiej (m. in. *Ogrody*). *Książka moich wspomnień* jako autokomentarz do twórczości Jarosława Iwaszkiewicza.

Urbonaitė Justina

Vilnius University, Lithuania

METAPHORICITY OF ACADEMIC LEGAL DISCOURSE: THE CASE OF CRIMINAL JUSTICE

Research into the use of metaphorical expressions across different discourse types has shown that different discourse communities tend to rely on a set of different metaphorical patterns in conceptualising phenomena. Studies in political discourse, for example, have suggested that politics is commonly conceptualised metaphorically in terms of war and journey (Lakoff, 1991, 1995; Cibulskienė, 2012; Vaičenonienė, 2002); business discourse tends to be shaped by the metaphors of war, sports and health (Skorczyńska Sznajder, 2010; Urbonaitė & Šeškauskienė, 2006); whereas scientific discourse, which, according to recent studies, is inclined to a very high degree of metaphoricality, is commonly structured by the building/structure and journey metaphors

(Semino, 2009; Šeškauskienė, 2008, Thornbury, 1991). Interestingly, legal discourse has hardly seen a similarly high interest in terms of metaphorical language.

Even a very superficial attempt to look into legal language reveals that law as a topic does not exclude metaphorical terms. For instance, the following expressions found in legal texts in the English language are clearly metaphorical: *to observe the law, under oath, to break the law, the foundation of this provision, legal battles*, etc. The present paper is an attempt to research field-specific metaphors in research articles dealing with legal issues and identify the key metaphors structuring such discourse. The pilot research has been conducted within the framework of the Conceptual Metaphor Theory (see Lakoff and Johnson 1980/2003) and the metaphor identification procedure as suggested by the Pragglejaz Group and elaborated by researchers at the University of Amsterdam (see Steen et al. 2010). Presumably, one of the key metaphors structuring written academic legal discourse is law is an object manifested in metaphorical expressions through combinability patterns of nouns referring to legal issues with *giving, taking, obtaining* or *having*; also characterized as having *weight* and other features of concrete objects.

Vaivadaitė-Kaidi Eglė

Vilniaus universitetas, Lietuva

KONCEPTUALIOSIOS METAFOROS PERTEIKIMO VERTIME PROBLEMA. ATVEJO TYRIMAS

Ilgą laiką vertimo moksle metaforos vertimas tyrinėtas remiantis tradicine metaforos kaip kalbinės figūros samprata, tačiau lingvistikoje įsitvirtinus konceptualiosios metaforos teorijai pastarosios perteikimas vertime tampa problemiškas. Žvelgiant į vertimą iš kognityvinės lingvistikos perspektyvos, vertimo procesas suprantamas ne tik kaip viena kalbos sistema užkoduoto turinio perteikimas kalbos kita sistema, bet kaip vienos konceptualiosios sistemos perteikimas kita. Kuo šios kalboje užkoduotos konceptualiosios sistemos yra tolimesnės, tuo sudėtingiau vyksta komunikacija tarp skirtingų kalbinių bendruomenių, tad konceptualiosios metaforos „išverčiamumo“, t. y. perteikiamumo vertime problema glaudžiai susijusi su konceptualiųjų metaforų universalumo ir kultūrinio specifiškumo klausimu – nors žmonėms ir būdingos tos pačios fizinės savybės, biologiniai procesai ir kalboje atsispindintys mąstymo mechanizmai, bet patirtis yra kultūriška ir konceptualizacijoje naudojama selektyviai, tad vertėjas, siekiantis kuo adekviau perteikti originalo tekstą, privalo ne tik išmanyti verčiamos kalbos sistemą ir suprasti komunikuojamą turinį, bet ir toje kalboje užkoduotus mąstymo modelius.

Vienas svarbiausių kognityvinės lingvistikos teorinių modelių, bandančių paaiškinti konceptualiosios metaforos perteikimo vertime dėsningumus yra kultūrinių universalijų teorija (Cultural Universals: Hiraga 1991, Kövecses 2005), teigianti, jog metaforos išverčiamumas priklauso ne nuo ekvivalenčių konceptualiųjų metaforų buvimo ar nebuvimo originalo ir vertimo kalbose, nes pirminės konceptualiosios metaforos, kylančios iš bendrosios fizinės patirties, būdingos visoms kultūroms, bet nuo išvestinių konceptualiųjų metaforų kultūrinių skirtumų. Pranešime pristatomas remiantis šiuo teoriniu modeliu ir Z. Kövecseso (2005) pasiūlytu konceptualiųjų metaforų kalbinės raiškos vertimo analizės metodu – lyginant konceptualiosios metaforos kalbinės raiškos originaliame tekste ir vertime gramatinę formą, pažodinės ir metaforinės reikšmės bei pačias konceptualiąsias metaforas siekiant nustatyti jų sutaptis bei skirtumus – atliktas XVIII a. lietuvių poeto Kristijono Donelaičio „Metų“ tekste užfiksuotų konceptualiųjų LAIKO metaforų vertimų į ispanų (Caro Dugo 2013), anglų (Tempest 1985) ir

vokiečių (Passarge 1999) kalbas tyrimas, kurio tikslas buvo ištirti, kokie dėsningumai būdingi lietuviškame tekste užfiksuotų konceptualiųjų metaforų kalbinės raiškos vertimams į kitas kalbas ir nustatyti, ar „Metų“ tekste užfiksuotos konceptualiosios metaforos išlieka pasirinktuose vertimuose.

Veinberga Elina

Latvian Academy of Culture, Latvia

MULTIMODAL METONYMIC IMAGE OF THE BOTTLE IN ADVERTISING

The theoretical approach of this paper is cognitive stylistic. It enables me to explore the functioning of metonymy in multimodal discourse. The method offered for identification and analysis of phraseological units (Naciscione 2001, 2010) has been used to identify and analyse metonymic multimodal conceptualisations, taking into account extra-linguistic factors (political, social, cultural).

My research is mainly based on material from Latvian advertisements, focusing on metonymy in its verbal and visual representation. The paper deals with interdiscoursal use of the metonymic image of the bottle. I would argue for the term “interdiscoursal use” to describe the type of use which arose at the appearance of the first advertising posters in Latvia in 1863 and is still in use in various advertising campaigns in the 21st century in both its verbal and visual expression.

Diachronic research reveals that social campaigns against alcohol abuse have always been topical throughout the world. For instance, in the Latvian language the bottle is to blame for a misfortune or an accident, which is reflected in a number of stable language units, e. g., the Latvian phraseological unit *skatīties/ieskatīties/ielūkoties pudelē* (to look/glance/peep into the bottle), which means “to drink; to use alcohol” (euphemistic metonymy).

The development of the metonymic image of the bottle forms a sustainable figurative network. The image of the bottle appears repeatedly in different advertising campaigns; these images go beyond the boundaries of one discourse or one advertising campaign. Sustainable stylistic use demonstrates the strength of stylistic use of the image, and reveals stability and continuity of figurative thought.

Examination of cases of use of metonymic images of the bottle leads me to the conclusion that metonymy is an important cognitive mechanism in visual representation. Sustainability of the visual image and its interdiscoursal use plays a significant role in thinking and conceptualisation of experience. As a rule, metonymy functions together with other stylistic means, for instance, metaphor, pun, allusion, personification and other stylistic patterns which contribute to conceptualisation of thought, motivated by conceptual metaphor.

Vėžienė Marija

Vytautas Magnus University, Lithuania

HEDGING IN AMERICAN SPOKEN ACADEMIC DISCOURSE: A CORPUS-BASED STUDY

The present paper deals with the phenomenon of hedging, its functions, and usage in American academic discourse. Using the quantitative data analysis, the usage of hedges is described in relation to frequency, gender of the speaker, and academic disciplines. The data source is the Michigan Corpus of Academic Spoken Discourse. The pragmatic analysis has three objectives; the first objective is to identify the frequency of hedges in spoken American academic discourse. The categorization of hedges in this explicit study is based on Hyland (1995:36-37) article. Hedges are distributed into lexical verbs, adverbial constructions, modal adjectives, modal verbs, and modal nouns. The second objective is to investigate the academic hedges with regard to the speakers' gender. The third objective is to study hedging in relation to different academic disciplines. Three hypotheses have been raised in the analysis. The first hypothesis claims that lexical verbs and adverbial constructions are most typical in American spoken academic discourse. The second hypothesis argues that men use more hedges in comparison to women in American spoken academic discourse. The third hypothesis explains that hedges are mostly used in the disciplines of Humanities. The results of this study show that modal verbs are at least two times as frequent as other categories. Also the analysis revealed that the extent of hedging is strongly related to the academic discipline and gender of the speaker. It has been noticed that hedging is most typical in humanities disciplines in American spoken academic discourse. Finally, the female speakers used hedges more frequently in comparison to men.

Zavadskienė Loreta

Vilnius University, Lithuania

EFFECTIVE MEDICAL PRESENTATIONS: WHAT WE TEACH AND WHAT THEY LEARN

Being embedded into university studies, presentation giving skills make a constituent part of linguistic competence and are considered to be productive skills highly necessary for students not only while studying at university, but also in their future careers. On the other hand, although presentation giving skills start to be developed in the lessons of English in secondary school, they are quite different from the ones to be applied in academic contexts at university (in their genre, structure, target audience, delivery, lexical means etc).

This paper explores the effectiveness of the process of teaching and giving medical presentations from students and instructors' perspectives by investigating the feedback provided by first year students of the Faculty of Medicine at Vilnius University with a questionnaire designed for the analysis of students' opinions on different aspects, such as prior personal experience in giving presentations, students' satisfaction with the way of teaching how to give a medical presentation, difficulties dealt with during preparation and delivery stages, and the assessment of their performance. As the study results show, 97% of respondents expressed their satisfaction with the way of teaching. The professionalism of teachers and high quality of teaching, clear requirements and criteria of assessment were indicated by students as the most satisfying factors. As for the most difficult things at the preparation stage, deciding on the audience's needs and its involvement were claimed to be problematic, while during presentation itself overcoming nervousness, demonstrating an appropriate level of medical vocabulary and use of English caused significant trouble to the majority of respondents.

The analysis of the data gained leads to the conclusion that valuable insights obtained from students' feedback enable instructors not only to test the strengths and weaknesses of teaching

presentation giving skills, but also proves to be a useful tool for shaping the way of teaching students how to prepare for and deliver medical presentations in the most effective way.

REPRESENTATION OF NATIONAL CULTURES IN CONTEMPORARY TRAVEL FICTION

The article discusses current developments of travel fiction and investigates features of this wide-spreading literary genre. Due to the processes of globalization, travel writing has strengthened its position in recent years and has become an international literary field, drawing the attention of many readers. Cross-cultural aspect of travel fiction is one of the reasons which have enhanced the popularity of this genre. Based on the analysis of the works of two contemporary British authors, Peter Mayle (b. 1937) and Tahir Shah (b. 1966), the research examines typical elements of travel fiction, structure of travel novels, the role of the author and relationship between Fact and Fiction. The aim of this article is to analyse types and forms of travel literature, to define the narrative structure and main elements of travel narrative, and to analyse these features in Peter Mayle's trilogy with the setting of Provence (*A Year in Provence* (1989), *Toujours Provence* (1991), *Encore Provence* (2000)) and Tahir Shah's novels *The Caliph's House* (2006) and *In Arabian Nights* (2008). Peter Mayle's novels include a cross-cultural (often British-French) paradigm and present the cross-cultural perspective on the social systems in France, Great Britain or the United States of America. The main themes in the trilogy include national habits and traditions of the French, psychological issues of cross-cultural communication, representation of different points of view, and the description of the social system of the countries. Tahir Shah's novels contain a strong ethnographic dimension, which turns the research of travel narrative into an interdisciplinary study, focusing on cultural traditions and norms in the contemporary world. The results of the research demonstrate that contemporary travel fiction is an appealing and informative source for cross-cultural communication, often focusing on the relationship between home and host cultures.